

Jó és tartós munkaért jótállás biztosított!

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!

SCHULHOF ADOLF

Budapest, országút, Károlykaszárnya 24, újonnan berendezett nagyszerű cipőgyári raktárában,

legnagyobb választék nagyban és kicsinyben:

Hölgyeknek:
Comodcipők, fin. éberlásting v. bőrből 12.20.
Comodcipők legfin. bőr v. éberlásting, sarkal és nagy csokorral 2 ft.
Czugas topán éberlástingből 6" magas szárral és lakkorral, legfin. faj, 3 ft 80 kr.
Finom bőr czugas topán, 6" magas szárral lakkorral és erős dupla talppal 4 ft.

Uraknak:
Comod-czipők finom bőrből 1 ft 30 kr.
 Legfin. zergebőr-topán lakk-orrall 4 ft 80 kr.
Kültöldi borjubőr (vixos) vagy sagrin-bőrből, erős dupla talppal, legtartósabb faj 5 ft.
Leányok, fiúk és gyermekek számára mindenmiben 1 ft 50 krtól 3 ftig.

Vidéki rendelvények utánvétel mellett gyorsan és pontosan eszközölte nek.

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től Párisban.

Csak a hivatalosan megvizsgált mérlegmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan

RAVISSANTE

bir azon erővel, az emberi bőrt minden sérüléstől megmenteni, utóbajától megóvni és szépséget s ifúságot biztosítani. Ha a Ravissante naponként egyszer az ujhegygyel az arcra vagy más testrészre dörzsöltetik, már a törülközős után tapasztalható a majdnem csodálatos hatás. Az arcon támadt ráncok és himibőltyek elsimítottak. — A Ravissante ifjú arcra szánt ideje elő a bőrt fehéríti, frásít és simítja; eltávolít legzöredébb idő alatt szepit, májfoltokat, orrvörösséget, s a bőr minden tisztáltságait.

Már az első kísérlet után elhatározzák a t. hölgyek, jövőre csupán csak Dr. LEJOSSE világírú „Ravissante”-t használni.

Egy üvegek ára 1 ft 50 kr. és 2 ft 50 kr. Postai küldésnél 20 kr. több.

Kapható nagyban és kicsinyben Budapesten:

Dr. LEJOSSE főraktárában, király-utca 15. sz. I. emelet,

HATSZEK MIKSA, látszerész urnál, váci-utca 8. sz.

Vidéki raktárak következő gyógyszerész urnaknál:

Arad: Elias Armin.
 B.-Csaba: Bodits Sándor.
 Brassó: Mowtcher F. V.
 Debreczen: Gáti Nándor.
 Eger: Küllner Lőrincz.
 Eszék: Dienes J. G.
 Győr: Gombos László.
 Kassa: Hegedűs Lajos.
 Kolozsvár: Valentine Adolf.
 Miskolcz: Dr. Csáthy Szabó J.
 M.-Vásárhely: Pogorassy D.
 Makó: Nagy Adolf.
 Nándorfehérvár: Dilber I.
 N.-Szeben: Albrecht A.
 Nyiregyháza: Tirsocher G.

Pécs: Sipőcz L.
 Pozsony: Pistóry Felix.
 Pecsava: Graf W. H.
 Szabadka: Seigely József.
 S.-A. Ujhely: Pinter Ferencz.
 Szathmar: Bossin J.
 Szeged: Baresay Károly.
 Kovács László.
 Vargha Antal.
 Sz.-Fehérvár: Dieballa Gy.
 Szombathely: Fillich Fer.
 Temesvár: Ény József.
 Veracez: Moldoványi S.
 Zágráb: Mithach Zsigmond.
 Zimony: Trechtsik K.

Vidéki rendelvények a legszigorubb titoktartás biztosítása mellett utánvétel nélkül kaphatók.

27 kr. Első bécsi 27 kros bazár fiókja **27 kr.**

Budapesten, Kerepesi-út 15. sz. Rákus kórházzal szemközt.

Nagy választék: gaze, egrui, JACONET, cosmanosi karton, francia kretonokból. Torna- és csónak szövetből, őr és gyermek ruhákra.

Gardaz raktár: rumburgi és sziléziai vászon és kamasz, 3/4 chifon, damasz- és csillagtörülközőkből, csipke- és mouzlin-függönyök, butor, matracc, egyenruha és függöny-csinvátból (Gradi).

Lichtenstern B. és társa Budapesten, Kerepesi út 15. sz. Rákus kórházzal szemközt.

Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Rendelvények pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

27 kr.

A „Franklin-Társulat” kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a

Legolcsóbb magyar politikai napilap.

NEMZETI HIRLAP

czimű politikai napilap.

A „NEMZETI HIRLAP” hetenként hatszor, reggel, egy középnapnagságon, hétfőn délután pedig félíven, tehát mindennap megjelen.

Tárgyalja a politikai napi kérdéseket rövid, velős, népszerűen tartott vezércikkben és kisebb közleményekben. Itt megtalálja az olvasó a törvényhozás üléséről, bizottságok, szakbizottságok, pártklubok tanácskozásairól rövid, de kimerítő tudósításokat, távirati és újdonsági rovatában a legújabb híreket.

Kiváló figyelmet fordít a vidék fontosabb eseményeire; tudományos és közhasznú intézetek és egyetek tevékenységére, s ezekről lehető gyorsan értesíti olvasóit.

Tárczájában a hazai és külföldi irodalom, művészet és társasélet nevezetesebb jelenségeit ismerteti.

Napi olvasmányul egy-egy érdekes fordított vagy eredeti regénnyel szolgál. Naponként közli a fővárosi színházak színlapjategyéb hasonló tudnivalókkal együtt.

Előfizetési föltételek.

Postán küldve vagy Budapesten hához hordva:

Egy évre	14 ft — kr.
Félévre	7 „ — „
Negyedévre	3 „ 50 „
Egy órára	1 „ 20 „

Oca-készítmények

évek során át bebizonyult, gyógyít gyorsan és sikerrel betegségeket

a lélekezeti szerveknek (I. sz. lapdacs), az emésztési szerveknek (II. sz. lapdacs és bor), az idegrendszer és gyöngeségeket (III. sz. lapdacs és oca-borsz.)

Egy doboz v. üveg ára 2 ft.

Kimerítő felvilágosítás ingyen a bérmentve a „szerecsen”-hez czimzett gyógytár által Mainzban. Raktárak Pesten: Török J. gyógyszer, főraktár Magyarországra nézve. Temesváron: Pecher J. gyógyszer, Prágában: Filrat József, gyógyszer Bécsben: Haubner Ede anyag-gyógytár, Hof 6., főraktár Ausztriára nézve. 447

A bécsi világkiállításon kitüntetett

szelelő-rosták

(gabona-tisztító gépek)

legelőszerebb új szerkezettel legolcsóbb áron kaphatók

Kollerich Pál gyárában
 Budapest IV. aldunator 14. sz.

Szöges kézi és emelőcsiga-csöplőgépeket kizárólagosan készít

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyár- és vas-öntődéje

Prágában.

Ismét eladók eladási illetékben részesülnek.

Mindazoknak, kik UMRATH és TÁRSÁHOZ PRÁGÁBA levél útján fordulnak, az összes gépek rajzait és leírását, valamint az azok-óli bizonyítványokat magában foglaló gyári árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és kapható

Földrajz Erdbeschreibung

(tájéképekben) in Charakterbildern.

a népiskolák III. osztálya, illetőleg III. évfolyama számára.

Für die dritte Klasse, resp. den dritten Jahrgang der Volksschulen Ungarns.

A m. miniszteri tanterv alapján Auf Grundlage des hohen minister. Lehrplanes

irta **EBENSPANGER JANOS.** bearbeitet von **JOHANNES EBENSPANGER.**

Ára füzve 30 kr. Preis geheftet 30 kr.

Budapest, julius 11-én 1875.

28-dik szám. ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csopán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft. **XXII. évfolyam.**

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy hatszor hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 15 krajczár; többszöri ígatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ígatás után 30 krajczár. Kiadó-hivatalunk számára hirdetésmenyeket elfogad Bécsben: Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstätte Nr. 2 és Oppelk A. Wollzeile Nr. 22.

V. FERDINÁND ÉS MÁRIA ANNA.

Oly embereknek, kiket öregeket ismertünk, fiatalkori arczépei mindig különös érdekűek. A szemek kiháló fényében a régi csillogást, az ősz fűrtök alatt az egykori barna hajszálakat, a redők által elborított régi simaságot, s a nehézkes vagy összerokadt termetben az egykori bátor tartást, képzeletünk csak nehezen bírja elővarázsolni. Egy régi arckép, valahonnan a porból előkeresve: megteszi ezt a szolgálatot. S most már az ellenkező feladattal küzd képzelődésünk: redőket rakni a fiatal képre, megbágyasz-

tani az eleven szemet, s a sima arcot bozontos ősz szakállal környezni. . .

Az agg király is, a kit e napokban tetek le ősei mellé a bécsi kapuczinusok templomának sírboltjába, ő is volt valaha fiatal. Ámbár a szó teljes értelmében alig volt. Bölcsesétől kezdve testi gyöngeségben szenvedvén, ez nyomasztólag hatott vissza kedélyére, sőt szellemi tehetsége fejlődésére is. S a daliás ifju, a férfias kedvtelések és sportok tűzője, a minő peld. utódja volt mindig, ő nem lehetett soha.

Másfelől általánosan elterjedt hit volt az országban, hogy a fiatal főherceg s trónörökös korán sem oly gyöngye, testileg és lelkileg, mint bizonyos udvari párt állítja

s a világgal elhitetni akarná. Egy cselszövő pártnak ugyanis kezdetől fogva terve volt a jó szívű, nemes lelkű, de mindenesetre a benyomások által hajtható s könnyen befolyásolható Ferdinándot kiszorítani az uralkodás sorrendjéből. E szándék felől az országban a legkalandosabb hírek keringtek. S hogy alaptalanok nem voltak egészen, bizonyítja, hogy oly ember is, mint Dessewffy József, méltónak tartotta elindulni rajtok s feljegyezni őket Kazimczy Ferenczhez intézett leveleiben. E hírek szerint az említett udvari párt eszközölte ki, hogy Nápolyban is az elsőszülött mellőzésével a másodszültöt emeltessék a trónra s bátyja Sziciliával elégíttessék ki;

MARIA ANNA KIRÁLYNÉ.

V. FERDINÁND KIRÁLY.

1831.

hogy ez eljárás például s előzetes esetül szolgálhasson Bécsben is, a hol e példára a trónörökös Ferdinándnak a kis Lucca hercegséget szánták.

Az 1825-diki országgyűlést megelőzőt kabinet tanácskozásokban is, az udvari párt, mely többségben volt, Ferdinánd főherceg trónörökösége ellen nyilatkozott. Érdekes s idezésre méltó gr. Dessewffynek Kazinezyhoz 1826. ápr. 3-kán irt levele: „Kimondhatatlanul üldözik a mostani miniszterek a koronaörökös; az ország rendei pedig elég gyávák ezt szenvedni. Én gróf Illésházyval tartok, a ki még jobban tudja mint én, hogy a koronaörökös erélyes ember lesz, és hogy több esze van mint hirtelen, és a mint ő is vélelmetni akarja magáról. Kényes az ő helyzete és mindent megmagyaráz. Apjával most már jobb viszonyban van, de még most sincs oly jól, mint kellene. A mostani miniszterium pedig szepe, mi tevő legyen a jelen környülállások között, kivált mivel a koronaörökös energiája és a pragmatika sanctio nem igen engedik az orosz példa követését; híhető sok adatról, hogy a mi miniszteriumunk műve volt az egész orosz birodalmi abdicatio — t. i. hogy I. Sándor orosz császár halála után, idősb fia az őrtült vagy annak híresztelt Konstantin mellőzésekével, Miklós öcsese foglalta el a trónt.

Ilyen hírek és beszédek folytak a közönségben a koronaörökös célba vett mellőztetéséről s az ellene folyamatban levő intriguákról. Azonban két embernek a gyanakvó Ferenc király kedélyére való üdvös befolyása mégis megmentette az ő törvényes jogát. Ezek egyike b. Stifft, a király udvari orvosa, — a másik pedig az alkotmányos érzelmű gróf Reviczky Ádám, m. kir. udv. kancellár volt; mindketten teljes mértékben bírva a keveseknek hívó császár s király bizodalmit, oda hatottak s végre is rábírták Ferencet, hogy az udv. eselszövők terveit vessse el s az öröklés törvényes rendét tartsa fenn.

Igy lón, hogy a reformmunkálatok végett egybehívott 1830-diki országgyűlésről azok — a jövő év októberére ígért — új országgyűlésre halasztattak el, az elodáztott reformmunkálatok helyett azonban a nemzet kedvére az ifju király, „rex junior“ megkoronáztatása tűzött ki. Mert a magyar nemzetben általános volt a hit s meggyőződés: hogy Ferdinándban a nemzet-hez vonzó, annak javát szíven hordozó s jogaikat tisztelgetben tartó királyt nyrend.

Egy volt hátra még: a már harmincz-hét éves trónörökös, kinek eddig testi gyöngesége okából házasságát elhalasztották, megházasítani, mert nőlen királyt — kitől utódot még remélni se lehessen — egy monarchiában sem látnak a trónon szívesen.

1831. február 27-én vette nőül a trónörökös a szárd király Viktor Emmánuel (a mostani olasz király nagyapja) Mária-Anna Karolina Pia nevű leányát, kinek szépségéről és jóságos szelleméről érkező hírek bőven kipótolták azt a hiányt, hogy a menyasszony csak harmad-negyedrangu kis állam fejedelmének leánya. Házasságuk azonban gyermektelen maradt. Ezt leszámítva a legboldogabb házasságok egyike volt, melyek a trónon köttetnek valaha. Mária Anna, a szívjóságban, a vallásos kegyességben, a szenvedők iránti részvétben és bőkezű jótékonyágban, teljesen

összhangzó párja volt jóságos férjének. Egymás iránt is a legnagyobb szeretettel viseltettek kölcsönösen. S a császárné, bár vallásos kedélye által a nagyravágyás és uralkodási vágytól ment maradt, s azért a kormányzati dolgokba egyáltalán nem elegyedett, annál hiebb maradt férjéhez mindazon vizontagságokban, melyekbe őt a bekövetkezett súlyos idők sodorták. Az 1848-diki események, az Olmützbe, majd Insbruckba vonulás, mindig férje oldalán találták. S midőn december 2-án Ferdinánd összes koronáit letette, a császárné királyné örömet lépett a magánéletbe vele. Prága jelöltetett ki a lemondott fejedelem lakhelyét, élete hátra levő részére. Itt lakott, itt vőntült meg együtt a fejedelmi pár, életüket a nyugalomnak, a jótékony-ságnak, s a királyné kivált gyöngülő férje ápolásának szentelvé. S végre annyira össze is szoktak, mint öreg házaspárok rendszeren, hogy nem lehettek el egymás nélkül. Az öreg császárné alig távozott férje beteg- s halálos ágyától, s midőn az végre meghalt, maga is komolyan megbetegedett.

Ferdinánd császár s király halála után Mária-Anna királyné első gondolata volt: zárdában fejezni be életét. Ujabb tudósítások szerint arra határozta magát, hogy Prágában maradjon, előbbi lakában, hol az utóbbi huszonöt év emlékei környezik. Valóban, ez a legméltóbb hozzá. Az élet késő alkonyáról visszatekinteni a régmúlt időkre, — arra a korra is, mikor még olyanok voltak, mint im ez arcképek, melyek házasságuk első évében, 1832-ben, ezelőtt negyvenhárom évvel, ábrázolják őket.....

— á — r —

A Góthe dalaiból.*

1. Parlagi rózsá.

Szép kis rózsát a legény, hejh,
Lát a parlagon,
Bibor-szinnel, hajnal-fénnyel;
Fut is, hogy csak érhetné el,
Megörült nagyon.
Rózsá, rózsá, piros rózsá,
Hejh, a parlagon!

Legény mondja: leszakítlak,
Rózsá, csillagom!
Rózsá mondja: próbáld meg csak,
Megemlegetsz úgy megszúrlak,
Abba' nem hagyom!
Rózsá, rózsá, piros rózsá,
Hejh, a parlagon!

S a legény csak leszakasztja
Durva-szilajon.
Szúrt a rózsá, de mi haszna,
H'jában esde és panasza,
Nincsen irtalom.
Rózsá, rózsá, piros rózsá,
Hejh, a parlagon!

2. Nyáron.

Rét és lapos
Mily harmatos!
Fák levele
Gyöngygyel tele!
A sűrűből
Vig szél füttyöl!
S a tiszta fényű napsugárba,
Édes dalt kezd minden madárka.

De kedvesem
Hol meglesem,
A kis szoba
Homályiba

* Az akadémiai könyvkiadó-vállalatban megjelenő gyűjteményből.

Nem hat be fény
S minden szegény;
Mégis a föld minden pompája
Vele a versenyt ki nem állja!

3. A folyónál.

Kedves dalok, siessetek
A felejtés árján tova!
Ne ismételjén titeket
Szerelmes ifju s lány — soha!

Ti kedvesemről szóltatok,
Ki most szívemből csúfolt úz.
Hajh, vízbe írva voltatok —
Hát folyjatok le, mint a víz!

4. Virág-üdvözlés.

A bokréta, melyet fontam
Üdvözöljen sok eszser!
A míg szedtem, lehajoltam,
Lehajoltam vagy ezerszer:
És forró szívemre nyomtam,
Százszerszer, százszerszer.

5. Egy-pár.

Földből kibújt kis
Virágkehely,
Oly édes illat
Melyet lehell.

Kis méhe szállt rá
S csügg ajkán...
— Rendelve voltak
Egymásnak ám!

Szász Károly.

Laptye de kapra.

Elbeszélés.

VARGA JÁNOS-TEL.

(Folytatás.)

II.

A lány hordta a tejet reggel, este, szorgalmasan már egy hét óta, korán indult, gyorsan került haza.

Csak annak a bolondos Vaszialinak sohse volt elég gyors. Pedig jó lélekkel mondhatom, igazán hamar járt.

Meg is kérdeztem tőle egyszer, hogy-mint jár a tejjel oda lent? Elbeszélte, hogy mást se lát, csak az öreg jágert, a ki elveszi tőle a rocskát, aztán visszaadja türesen. Ó bizon se lát, se hall, csak az utját vigyázza, hogy merre közelebb — hamarabb haza.

Hanem egy este csakugyan megkészt egy kicsit, csak annyit, mint egy repülő fecske késhetik, ha egy legyecekkéért kitérőt csinál.

Hej de nagy volt ez a kitérő a legénynek. Járt-kelt, mint a házi kutya a lánczon. Csak nem találta helyét. Mindig hátra járt a szeme s térült-fordult, majd-majd megint csak ott oldalgott a gúnyhó mögött. Ott bámészkodott a völgybe, talán hamarabb haza nézi a dráguczáját.

Az öreg nem sokat vett észre a dologból, de hát az öregnek nem igen volt másra gondja: ha csak a kecskeszám ki volt. Hanem a legény nyugtalanságát már az öreg is észrevette.

— Te Vaszil, hol jár a te eszed?
— Van is már nekem eszem! sohajtá a legény.

— De hát mit szaladgálsz?
— No hát Szidát várom, — no!
— Ejnye, hát hiszen nem jársz te már katrinczban. Hiszen majd csak hazakélt!
— Jaj Domne Zeu, bár most is abban járnék.

— Nem ment el a hajad?
A ficsór nem felelt, csak leült a szögleten egy kődarabra s mig merőn leme-

redt az aljba, olyan keserves nótát kezdett el füttyüreszni, hogy engem is majd siróra fakasztott.

Mondhatom: megsajnáltam. Jó fiu volt uram! aztán szemre való is! — meg szegény is. Épen egy szegény pakurár vejének való. Ez ugyan itt nem hagyja a tanyát egész faluért, még tán faluba se járt soha s azokat is csak a templomtorony után ismeri.

No bizon látni való volt, hogy ez a legény, — a mi érzélem benne volt, az mind csak azért a lányért reszketett benne. Hát azért esett olyan nehezemre, mikor szomorúnak láttam.

Az öreg megint csak sarkalni kezdte, a mint ott füttyüreszgetett.

— Te! a rozak ütöttek hozzád?

A legény rá se hallgatott.

— Megnémultál?

A ficsór megint csak nem szólt. Egyszer csak föl pattant, s se látva, se hallva neki eredt a merdek ösvénynek, s a sziklás kertülön keresztül, — föl vágott az aklok felé.

— Te bolond! — kiáltott utána az öreg, — hová visz az ördög?

De biz az édeskeveset hallott már ebből.

— Ez a kölyök megbolondul, — morgá a pakurár.

— Csak szerelmes! mósule, kelmed is volt ebben beteg valaha.

Épen akkor ért föl a ház mögött a lány. Egész ki volt kelve színeből.

— Hát te hol kószálsz ennyi ideig?! ripakodott rá az öreg haraggal. — Mi lelt, mit lelkezel?

— Semmit se apám! csak el vagyok fáradva.

— Hol jártál?

A lány elpirult, akadozott. Szöveget ütött a fejembe.

— A pataknál, — szólt habozva — egy mohos kövön eleszsztam, megütöttem a térdemet.

— Hányszor mondtam már, hogy a lábad alá nézz! Tudja kő, hol jár a szemed, még egyszer a nyakadat is kitérőd.

A lány lángvörös lett, mikor a kunyhóba jött. Látszott, hogy keres valakit, de nem szólt, csak leült mellém a kűszöbre s vagdalta a húst a vacsorához.

Elkészítettük a vacsorát is. No mondhatom, az a lány nagyon megrémített, egész magánkivül volt. Zsir odaégett, a a vizes korsó beledőlt a tűzbe, a húst meg — oh uram boesáss! talán homokkal sózza meg, ha ott nem vagyok.

— Mi lelt téged galambom, mondom neki titkolózva.

— Oh Flóra néne, nincs nekem bajom! A vacsorát kitétem ide az udvarra, de biz azt csak hárman fogyasztottuk el. Vaszialie nem mutatta magát.

Mikor magunkba voltunk a kunyhóban, vallatni keztem a lányt. Mi lelte?

Semmi se lelte.

De azért olyanokat sóhajtott, olyanokat nyögött, hogy a lelkem fájt érte.

Egyszer csak vége szakadt a sohajtozásnak. Talán elaludt. Magam is elaludtam. Ugy éjjel tájban lehetett, föl jédtem. Az öreget hallottam odakint beszélgetni. Motyogtatott, dunnyogott, szidta a kis nyájkergető kutyát, hogy mit ugrál olyan bolondul.

Aztán kérdezgette, hogy ki az? mi az?

Reggel elmondta nekem, hogy hajnalban valaki járt a tanyán. Ismerős volt, mert

a Bojszos örömmel nyifogott rá, de mire utána nézett, már senkit se láthatott.

— Bizonyosan az a bolond kölyök volt. Még nem foghatom, mi lelte.

Bizony pedig Vaszialie se árulta el: mi lelte! Mikor Szidával kimentünk a fejséhez, olyan jámbor képpel fogadott, mintha vizet se tudna zavarni.

Én szóra fogtam, hogy ne legyen olyan czigányos viseletű, hogy bizony nincs rendim, hogy egy meglett ember ilyen gyerekesen viseli magát.

Azt mondta, hogy szót se veszítsek érte! Hogy a mit az isten rá mért, az már az ő része. Hogy hagyjam én az ő dolgát istennek, meg ő rá.

Hej uram! milyen keserves napok következtek aztán! Szida hazudott, Vaszialie hazudott, az öreg pakurár nyugalmasan horkolt, én meg csak fölültem az ágyamon éjszakának évadján, aztán ugy kérdeztem a jó istent, hogy mi lesz már ebből?

Kezdt mindent dolog visszajáról menni. A Szida lelkem mindig sürűbben késett el egy-egy kicsit. Majd a patak áradt ki előtte, majd a zápor szoritotta valami fa alá, majd meg a titkos kövön esett el s olyanokat ütött magán, hogy még éjjeli álmában is megnyögte.

Vaszilba is bele vette magát a gonosz. Egyik kecske eltévedt a másik után; napjában párosával is hullott le a legszebb gida a sziklákról. Vaszil a tanyát nem kereste, az aklokak meg kertülte. Sohse volt ott, a hol keresték.

Az öreg meg elvesztette a fejét. Szidta az egyiket, pirongatta a másikat. Föl se vették, mint a kutya a vizet. Megrázza magát, aztán vége a prédikációnak.

Akár a Retyezátra kiabált volna! Utoljára azzal ijesztett rá a legényre, hogy elcsapja. Vaszil meg azt mondta rá, hogy „áldja isten“, akár nyomban elszökik.

— Téged megbabonáztak, szólt az öreg kétségbe esve.

— Meg bizony, még pedig ugyancsak! felelte a legény.

— De hát mi lelt?

— Megvert az isten!

— No azt látom.

— Ha látja kend, hát minek nyaggat?!

De én már kezdem tisztában lenni a dologgal. Nem keveredtem belé, hanem vigyáztam a lány minden lépésére.

III.

No hiszen szép lányt megőrizni, ahhoz is kell ám tudomány. Mit mondjak domnule, én már akkor is vén csont voltam, tapasztalt öreg róka, világosan át is láttam a szítán, csak nem segíthetem a dolgon. Ugy este felé, hogy Szida vissza szokott a tejhordásból tért, épen az öreggel beszélgettem, hogy mitévő lesz a gyerekekkel. Abban állapotodt meg, hogy a hét végén beküldi őket a demsusi pópához, hadd adja rájuk az áldást. Mert így már tovább ki nem állja a bolondulásukat.

Mit mondjak rá? azt mondtam, hogy okosan cselekszi, mert én is ugy gondolom, hogy azzal vége lesz minden bajnak.

Az idő sötétedett, Szida még sem volt itthon. Fölkeltem s a ház mögött lassan ballagtam lefelé. Szerettem volna neki elmondani az örömhirt.

Egyszerre csak beszédet hallok az erdő szélén. Hallgatóni kezdek: mondok, ki zörög itt? Hallok ám beszédet is.

— Ne tagadd, hiába tagadod, hogy kézen vezetett. Mért adtad oda a kezdet?

Majd kövé meredtem. Ez a Vaszil volt.

— Hazudj, ha tudsz! Mondd, hogy erővel fogta meg.

— Nem mondhatom! nem is mondom.

Kérte, azért adtam oda.

— Ezt meg a lány mondta. Még a szuszit is visszatartottam. Mi lesz ebből?

— Oh te irtalmatlan. Így megcsaltál; volt rá szived?

— Nem csaltalak én meg. Ne haragudj rám; én ugy se tehetek róla.

A legény hangja csak ugy rezgett a haragtól, a lányé szomorú, de bátorabb volt. Inkább daczos.

— Hát a hajadba ki tűzte a virágot? — Ezt is láttad talán? Nincs egyéb dolgod, csak hogy utánnam csavarogj?

— Láttam, ezt is láttam. Bár megvakultam volna, vagy eltört volna a lábom, mikor az első léptem utánad. Oh drágám! — kiáltá azután keservesen, — mért hagyta magad átkarolni? megcsókolni? Hát nem féltél, hogy rád szakadnak a magas hegyek?!

— Ereszsz! szólt hevesen a lány. Ne áldd el az utamat, oh megvert engem az isten.

— Szida, Szida! mit vétettem én neked?

— Ereszsz el Vaszialie; kiszoritod a lelkemet.

— Nem eresztelek. Én bele halok abba, ha te nem szeretsz, ha nem láthatlak már ezután olyan vignak, mint mikor egészen az enyim voltál. Ha mást szeretsz, ugy el nem szabadulsz többé a kezemből.

— Oh jaj! nyögé a lány.

Erősen előre hajoltam, szerettem volna a lánynak segíteni, de nem birtam lépni. Csak hallgattam, mi lesz a vége. Akármint gondolsz uram, az erek kidagadtak a homlokomon, az ökleimet megfogta a görcs, én maig se tudom mit tévő lettem volna, de abban a pillanatban azt gondoltam, inkább temetés, a hol az ember megsíratatja a halottat, mint kereszteselés, a hol az ember nem örülhet a gyerekeknek.

A legény, ugy látszik, maga is megijedt az akaratától. Egyszerre elereszté a lányt.

— Nem, nem! nem bántalak. Eridj csak, fuss a meddig látsz, mert az ördög ide szállt a kezembe s elvétkezhettém magamat rajtad.

— Oh! nyögé a lány, talán jobb is lett volna meghalnom.

— Vigyázz magadra! hörgé a legény, — lehet még olyan halál is, a mit keserűbben fogadsz, mint a magadét. Isten áldjon jártodban-keltdben! — Azzal eltűnt a sűrűbe s nemsokára megláthattam, a mint a csapáson iparkodott a sziklásra, föl az egek felé.

A lány leült a fűbe s hangosan zokogott. Én észrevétlen visszahúzódtam s egyenesen mentem az öreg pakurár elé, a ki nagyszemetet meresztett rám, mikor azt mondtam neki, hogy a gyerekeket még holnap reggel küldje a demsusi templomba, mert holnapután már késő lehet.

Nagyon föl voltam indulva, nem birtam magamat tettetni, de többet még se mondtam neki.

Az öreg faggatott.

— Mi a baj hát? csak nem hajt a török.

— De hajt már a tatár is, mondtam én neki. Csak mindjárt holnap menjenek a gyerekek a templomba.

PRÁGAI KÉPEK.

A régi városháza.
A Thein-templom.

A fővárta.
A Hradsin-várkastély.
Prága, a Nepomuk-hiddal.
A Nepomuk-hid egy részlete.

A Nepomuk-hidfő tornya.
A Szt.-Vitus székesegyház a Hradsinon.

A VIZÁR ROMBOLÁSA BUDÁN.

A budaujlaki templonnál.
A ráczfűrdőnél.

Adakozás a károsultaknak.

A fógaskereki vasutnál.
A ráczfűrdőnél.

A Dunaparton.

Az Attila-utczában.

Az öreg nem is kérdezt többet. Különben is inyére volt a mielőbbi házasság.

Mikor Szida előkért, az volt az első szó, a mivel fogadt, hogy holnap bemegy Demusra, beviszik a pár kecskét a pópának, aztán asszonyfejjel jöjjön vissza.

A lány csak elsápadt, de azért azt mondta az apjának:

— Jól van taika, bemegyünk Demusra.

(Folyt. követték.)

Prága.

Csehország ódon fővárosa, V-ik Ferdinánd király utolsó lakhelye, már messziről meglepő látványt nyújt a feléje közeledő utazónak. Sokan azt állítják róla, hogy regényes fékvés és tiszteletré méltó régiség tekintetében Közép-Európa kevés nagyobb városa versenyezhet vele. Ha a Fehér-hegy magas fennsíkjáról a városnak szintén magasán fekvő vár-negyedébe, a Hradsinra ereszkedünk alá s annak kiszökellő széléről az alatt elterülő s jóval nagyobb terjedelmű vízi városra lepillantunk, a házak és paloták e hatalmas tengerére, melynek hullámaiból a tornyok, kupolák és templomok megannyi hajóarcokként emelkednek ki, nagyszerű és pompás keleti kép tárul elénk. A várhegy lábainál a széles Moldva folyó kanyarog, mely a fennsíkba mélyen bevésve magát s partjain festői halomláncokat képezett. Ott emelkedik a meredek Ziska-hegy, melyen a huszitzák 1420-ban első diadalukat aratták; és a háttérben távolabb a Wysehrad (Fehér-hegy) zárja be a látkört. Ha megfordulunk, a nagy királyi várak áll előtünk, mely hatalmas terjedelmével a bécsi „Hofburgot“ jelentékenyen fölülmúlja; mellette a pompás érseki palota emelkedik, jobbra pedig a tiszteletrémtől fötemplom, régi goth izlésben, égfelé törekvő magas tornyával. Az átellenben fekvő oldalon Strahof gazdag praemontrei zárdatelep látható szép templomával és azontul szőlős és gyümölcsös kertekkel körülvett dombon a barátságos külsejű Lőrincz-templom két csinos kis tornyával. Szóval oly változatos látvány s annyi szép kilátás kínálkozik e magas pontról, a melyet és a mennyit a szem ritka helyen élvezhet. Ha ezután a hegyről magas házak között aláereszkedünk, melyek a meredek lejtőre lévén elég mérsékelten oda építve, megannyi erődítési műnek látszanak, néhány lépés után a híres Moldva-híd előtt állunk, mely köből van építve s 1790 láb hosszú és 55 láb széles. E ritka szép ódon szerű híd a „Régi város“ az úgynevezett „Kleinseite“-val köti össze; két oldalán 28 szent és apostol köből faragott régi szobrá áll őrt, míg a híd közepe táján Szent-Nepomuknak, Csehország védszentjének bronzból öntött szobra emelkedik. A hídról ismét meglepően szép látvány nyílik az ősz Hradsinra.

Prága Csehországának valódi fővárosa és az országának, már földrajzi helyzeténél fogva is, központja, mely felé minden országot és vaspálya irányul; a Moldva két partján fekszik épen ott, a hol az ország e legjelentékenyebb folyója leginkább kiszélesedik, úgy hogy azon a helyen még nagyobb város is kényelmesen elérne. Azon a dombon, melyen most a Hradsin emelkedik, épített Libussa, Krok szláv király legifjabb leánya s Prágának mondabeli megalapítója, egy kastélyt, s jó tekintetével a jövőbe látván, több mint ezer év előtt megjövendölte a város leendő nagyságát. És valóban „Libussa leánya“ századokról századokra szemlétomást gyarapodott. Valódi fénykorát IV-ik Károly alatt érte el, ki 1348 után az „Ujvárosnak“ vetette meg alapját. Akkor Prága virágzó egyetemével, híres művészeivel és festészetű iskolájával Németország első városa volt. A huszita háborúk Prágának igen sokat ártottak, de II-ik Rudolf alatt újból virágzásnak indult. Ezután ismét a szomorú emlékü harmincz-éves háború következett, a mely itt kezdődött és itt is végződött be. A sziléziai háborút szintén megsínlelte Prága. De azóta, leszámítva az 1848-iki júniusi napokat, meg volt kimélve a háború borzalmaival s uj fejlődésnek és gyarapodásnak korszaka derült rá. Azonban Prága örökös színhelye fog maradni a nemzetiségi viszálykodásoknak. Mint a szlávok legnyugotibb előőre, a város némileg összekötő láncszemet képez a szláv és ger-

mán elem között, s azért századok óta hol békés, hol ellenséges érintkezési pontja volt e két különböző népeasládnak.

Prága összképét s egyes részleteit előtűntető rajzunkon a város majd minden főbb s nevezetesebb épülete látható. Legfőleg a katonai fővárta (órallomás), balra tőle a város háza ódon szerű magas tornyával, jobbra pedig a Szent-Nepomuk-híd főljárata látszik. Ez utóbbi épület minden tekintetben megérdemli az idegen utazók figyelmét. Alapkövé 1452-ben tették le. A főépület több emeletre osztott négyoszgú torony-építményből áll, melynek falain fólirotas táblák, mesterséges óraművek s művészes kőfaragványok láthatók. A híd felé tekintő oldalán e díszítményeket a svéd ágyugolyók majdnem teljesen szétrombolták; ellenben az „Ó-város“ felé eső falon teljes épségökben megmaradtak. Díszítményekből, szoboralakokból, czimperaiszokból stb. ügyesen lévén összealkotva, már messziről észrevehető, hogy az egész épület jól tervezett és átgondolt egészet képez. A körben foglalt rész a tisztes külsejű s századok viharától megbaráncított Hradsin, a város kapitoliumát tünteti föl, alatta pedig az egész város látképe szemléltető, a hogy e czikk elején röviden áptáplottunk. Legalul balfelől a kéttornyú Thein-főtemplom, átellenben jobbra pedig a bevégzetlenül maradt Szent-Vitus-székesegyház van feltüntetve, míg közből a Szent-János-hídnak ama részlete látható, melyről a városra és a Hradsinra legszebb kilátás nyílik.

Prága a középkor történelmi, építészeti és művészeti emlékeinek valóságos élő muzeuma, hol a régiség, történelem és művészet terén buvárkodni szeretőkre a tudományos élvezetek gazdag forrása várakozik. A cseh és csehországi osztrák főnemesség arisztokratikus fészke, s e cseh nemzetiségi aspirációk meleg-ágya mindig Prága volt s az is lesz mindig, mert a cseh nemzet hajdani önállóságának legtöbb emlékeit Prágában látja összehalmozva, s a szláv tudósok állítása szerint maga a „Prága“ név is a cseh nemzet „édes anyját“ jelenti.

Az árvíz rombolásai Budán.

Mult számunkban terjedelmesen szóltunk a június 26-diki vész duló és pusztító lefolyásáról, közölve egyszerűen a Csekeo- és Mauks-féle házak omladékainak rajzát is. A budai katasztrófa azonban — fájdalom — sokkal nagyobb, semhogy mult alkalommal elsorolhattuk volna minden részletét. Mai számunk képesorolozata kimerítőben mutatja be ama rombolásokat, melyeket a hirtelen jött árvíz Buda különböző pontjain okozott. E rajzokban semmi túlzás sincs. Ott készültek a szerencsétlenség helyszínén, s a rajzoló ónja megrendítő valót vetett a papírra.

A Ráczfürdő környéke talán legtöbb szenvedt a bős elem dúlásától. A tabáni templom s a fürdő között elterülő keskeny, lejtős téren nincs egyetlen ház sem, mely ne mutatná az árvíz romboló tevékenységének nyomait. Félíg vagy egészen összedőlt oldalfalak, bezuott ablakok, széttrött ajtók és vakolattól megfosztott falak olyan képet kölcsönöztek egy héten át e térnek, mintha egy elkeseredett utcai harez színhelyeül szolgált volna, s rajta egész garmadája pattant volt szét a faldöntő gránátoknak. A szerencsétlenség után egyik napig alig lehetett járni e téren, melyen még a végzetes nap dől óráiban is mozgalmas vásári élet uralkodott. Az iszap és sár lábnyi magásra borította a köveget, telehintve törmelékkel és apróbb-nagyobb kőekkel. Maga a Ráczfürdő, e fénylő és mintaszertű czélszerűséggel berendezett épület, siralmas képet nyújtott a vész után. Az ördögárok magasra dagadt víz falakat és balthajzokat tört át, összerombolta a térre néző kőfűrdeket, iszappal s sárral hordta tele az udvarokat és folyosókat, s a szó szoros értelmében elnyelte a fürdőhöz épített vendéglői helyiséget, melynek helyén most egy mély örvény tátongott. Szakadatlan munka után sikerült a héten megtisztítani a fürdőt a beléje gyűlt iszapból, s nagy részét ismét megnyitni a közönség használatára. De sok kőmivesemunkára lesz még szükség, míg a külső falak nem fogják többé mutatni az árvíz pusztító hatalmának nyomait.

Ha fölme gyünk ama szűk sikátorba, mely a ráczfürdőtől vezet a szarvastér felé, s aztán

jobbra kanyarodunk: az ördögárok még boltozatlan partján egy összedőlt házat látunk magunk előtt. Ez azon hely, hol az árok medrében helyet nem talált víz bizonyu erővel benyomta a házak hátsó falait, pillanat alatt a szobák tetéjéig dagadva föl, s kiöblítve azokból mindent, mit bennük talált. E romok, melyekből szivrázó nyomor ri ki, nem rég még szegény, de tisztességes munkáscsaládoknak szolgáltak lakhelyül. Ma szinte istenkísértés beléjük lépni, ha mindjárt derék utazskonának megmásztották is még megmaradt falakat gerendákkal, nehogy az első szélroham halomra döntse az alámosott, omlatag falakat.

A munka serényen folyt itt az egész héten át. A látszólag épen maradt házakról is kitűnt, a hatóság kiküldött mérnökei által eszközölt vizsgálat után, hogy egytől-egyig súlyosan meg vannak rongálva. Mindentűt ámaszokra volt szükség. Az utazók lejárót készítettek az árok medréhez, hogy megtszithassák azt az ár által odahordott szeméttől, iszaptól, törmeléktől, falmaradványoktól, mik újabb vész okozói lennének, ha ott maradnának. Egy-egy tönkrement családapa könyvsz arczal kotorászott e postványban, ha nem-e talál valamit az iszap és sár között vagyonából. Lehangelő, részvét és adakozásra indító látvány! A parton gőzgépj dűbörög. Tűzoltók szivattyuzzák kora reggeltől késő estig az árok vizét, mely aztán kaucukucseveken a csatornába vezetetik, hogy lefolyjon a Dunába. Az ördögárkot ugyanis el kellett zárni torkolatánál, nehogy az utóbbi napok nagy esőzései által megdagadt Duna magasabbra szöktesse föl benne a vizkást.

Az árok torkolatánál az eltűnt Csekeo-féle ház helyén egész öblő támadt, melyből most egy kotrógépj emeli ki a törmelékét és iszapot. Vajjon nyomára fogják-e akadni azon súlyos vasszekrénynek, mely a Mauks-féle házból tűnt el, magában foglalva egy törekvő, derék kereskedő hosszas munkásságának összes gyümölcsét?

Az árok- s az Attila-utca mentén szivrázó kép tárul eléd. Ott ülnék vagy támaszkodnak a falhoz a vészes éj szencselenjei — tányerral kezükben, a közönség jötekonyságát hiva föl nyomorukra. Tegnap még önkeresetűkből tisztességesen élő munkások, ma az utcasarokra kiálló — koldusok. Láthatod arczukon, hogy nem e keserű kenyeren nőttek föl. Emitt egy aggastyán, ki lesütött szemmel, némán tartja kezében tányérát, amott egy fiatal elcsigázott nő, kinek karjai között hangosan síró csecsemő hívja föl a járó-kelőt könyörületét. Sápadt, beesett arczu gyermekek halk rimánköddással nyujtják eléd a tányért. Mindenki zsebébe nyul s erszényét keresi. A tányérok lassanként megtelnek réz-, ezüst- és papírpénzzel . . .

De nemcsak itt, hanem temérdek más ponton is megdöbbentő nyomait látod az árvíz rombolásának. A császárfürdön túl fekvő budajlakitemplom még a mult hét végén is olyan látványt nyújtott, mintha a pokol valamennyi gonosz szelleme dult volna benne. A hegyekről lerohanó zuhatag a templom északi oldalán emelt falnak nekidőlve, azt pár pillanat alatt tövig ledöntötte, majd után talált magának a kriptába, s e nagy őrít alig negyedóra alatt annyira megtöltötte, hogy a megdagadt víz ketté reszpettette a krypta boltozatát, roppant erővel bugyogva föl magába az egyházba. Az ár borzasztó rombolási művet vitt itt végbe. Halomra döntötte a padokat, fölforgatta a sekrestye nagy szekrényeit, fölhatolt a föltár talapatáig, s hogy a borzalom teljes legyen: szétzúzta a kriptában elhelyezett koporsókat, koponyákat és egész csontvázakat ringatva a hullámok tetején. Több mint egy heti fáradságos munkába került ugy a hogy elenyésztetni az árvíz duló hatalmának nyomait a templomban.

A városon kívül, a lóvona-t-u-s a fogaskerekű vas ut mentén lépten-nyomon jésztó képeit lehetett látni a felhőszakadás rombolásának, dacára annak, hogy katonák és munkások vállvetve dolgoztak a medrekkel kimosott utak helyreállításán, a lezudított sziklákat, kőveket és iszap eltávolításán, s a két pálya megrongált, sőt helyenként teljesen tönkretett vágányának helyrehozásán. Az ár főleg a svábhegyi fogaskerekű vasutnak okozott nagy károkat, hidakat és gátakat söpörve el magával. Az alatt fekvő szántóföldek és rétek nagy része siralmas látványt nyújt. Tele vannak hordva iszappal és

törmelékkel, hogy alig látszik nyoma, mikép itt művelt föld volt. Megfeszített munkára van itt szükség, hogy az ember helyrehozza heteken, sőt hónapokon át azt, mit a természet bős kedvtelésében alig egy óra alatt vitt végbe. B. N.

A muzeumokról.

Pulszky Ferenczről.

Az utazók, a kik idegen városokban elvették dolgaikat s időt szakíthatnak magoknak, meg szokták tekinteni a város vezetésességeit s néznivalóit, rendszeren oly tárgyakat, melyekre a művészet vagy a történelem reá nyomta bélyegét: királyi palotákat, templomokat, középületeket, muzeumokat. A tudomány és művészet e raktárainak bálulása még a commis voyageur is, legalább pillanatokra, kiemeli a prózai élet mindennapiságából, mert a lélek is megkívánja táplálékát csak ugy, mint a test, s így természetes, hogy mindenki meg akar ismerkedni a különféle nemzetek régiségeivel s múkinseivel, izlésének irányával s kifejlődésével; Párisban meglátogatja a Louvret s a Hôtel Clunyt, Londonban a British muzeumot, a National Galleryt és South Kensingtont, sőt érdeklél nézi még azon tárgyakat is, melyeket kellőleg megbírálni nem képes. A muzeumok látogatása azonban más szempontból is fölőtte érdekes, minthogy általános névé mondhatjuk, hogy a nemzetek műveltségi fokát a muzeumok száma s gazdagsága szerint lehet meghatározni; a mely nemzetnek nincsen művészeti érzéke, s mely történelmének emlékeivel nem gondol, azt alig tartjuk polgárosodottnak. Olasz-, Francia-, Angol- s Németország kisebb városaiban is találunk műgyűjteményeket, Oroszországban csak a fővárosokban; mióta Egyiptom fel fogta műveltségi missióját, alapított egy muzeumot Bulakban; most Törökország is kezd e részben mozogni, sőt az atlanti tengeren túl, a prózai pénzhajhászó Egyesült-Államokban szintén ébred a vész nemcsak a józan ést kiművelni, hanem az izlést is. — A muzeumok egyebiránt nemcsak a műveltségi fokot jelzik oly pontosan, mint a hőmérséklet a temperaturát, hanem egyszerűen mutatják azt is, mily állás az, melyet minden nemzet a politikai világban követel. Nagyhatalmasságok fővárosai, vagy azon nemzeteké, melyek nagyhatalmi állásra igényt tartanak, világpolgári irányt követnek gyűjteményeikben: széles látókörűknél fogva semmi nem idegen előtök, mi az emberi nem művelődéséről tanuskodik, s azt földeríti. Muzeumaik az emberi műveltség minden ágaira kiterjednek, a művészetnek, legszelebb értelemben névé, képviselői s raktárai, melyekben mindenki általános átnézetet nyerhet az emberi nem összes művelődésének minden phasisairól az egész földtekén. Korlátolt igényű nemzeteknél ellenben, melyek érzik másod- s harmadrendű állásukat, s épen azért hiúsággal pótolják a nagy nemzetek önértetét, inkább tartományi muzeumokat találnak, nem annyira közművelődési intézeteket a honfiak számára, mint kérdései eszközöket, melyekkel az országot mutatják be az idegeneknek. Főczéljuk nem az, hogy a bennszülöttek minél többet tanulhassanak, hanem az, hogy az ide vetődött idegen ismerkedhessék meg az ország művelődésével s természet-ritkaságaival.

Nehéz szabatosan értelmezni a muzeum szót; különböző fogalmak kötetnek ezzel össze, a muzsák szentélye más-más szempontból itél-tethetik meg, hiszen a muzsák száma a görögök-nél kilenczre ment, ők voltak az emberi nem összes szellemi életének képviselői. Az újabb kor gyakorlatja azonban a muzeum név alatt, ha az minden további melléknél nélkül használta-tik, műgyűjteményeket ért, s a tudományos gyűjteményeknél melléknél által határozza meg külön czéljokat, így látunk természettudományi, ethnographiai, gipszöntvényi, műipari, gazdasági, bonczatani, egyiptomi, brazilai, sőt túzer-ségi s tengerészeti muzeumokat, mi nem jelent egyebet, mint természettudományi, népismereti, gipszöntvényi, műipari, gazdasági, bonczatani, egyiptomi, brazilai gyűjteményeket, fegyvertárakat, hajóminta-tárakat.

Az ó-kori nemzetek nem alakítottak ily gyűjteményeket, a mi szép volt s ritka, azt az isteneknek ajánlották, a templomokban, telkeiken s berkeikben állították föl; vagy a gyűléstereken, közhelyeken s nyilvános épüle-

A REJTELMES SZIGET.

Második rész: Az elhagyott.

VII. Fejezet. A kut rejtelme. Harez a rókkal. Jupe és apóloja. Pipás majom. A hajó kész. Az első próba-út.

Top egy nap, mint már többször is tette, roppant ugatást vitt véghez azon kut szájánál, mely a gránitlak belsejéből a kőszikla mélyébe vezetett s ott a tenger vizével állt összeköttetésben. Mint olvasóink emlékezhetnek, e kut, vagy is inkább függőleges sziklamenet volt azelőtt a tó lefolyása a tengerbe, mig t. i. Cyrus a lefolyást el nem zárta s így a gránitlak üregeit a víztől megszabadítván, lakásul nem foglalta el magának s társainak. A szikla-menet feneké azonban tovább is a tengerbe nyílt s így azzal alulról összeköttetésben maradt. A gránitlak urai több ízben vették észre, hogy Top, a figyelmes eb, valamit szimatol a kut fenekén s ilyenkor oly izgatott, oly nyugtalan, mintha ellenséget szagolna, melyre rárohanni szeretne, de nem férhet hozzá. Mióta Jupe is urai szolgálataiban állott, ő is osztott az Top észrevételeiben s nyugtalanásaiban.

A települők azonban hiában vizsgálták a kutat, abban semmit sem fődözhetek föl. Mélyebb is volt, mintsem fenekéig, a sötétbe, leláthatott volna. Cyrus azonban föltepte magában, hogy ha csak lehet, nyomára jó a rejtélynék, s midőn másnap a többiek mind kimentek, Pencroff a hajóhoz, a többi pedig vadászatra, hova a kutyát, sőt a majmot is magokkal vitték, Cyrus — mihelyt maga maradt, — a hosszú kötélfégsőt a kut felső nyílásánál megerősítette s azzal a kutba beeresztette. Lámpát gyújtott; revolverét golyóra töltötte s vigyázva lebecsátkozott a mélységbe.

A kut nyílása s egész menete egy öl átmérőjű volt s így kényelmesen lehetett benne haladni. A kötélfégső elérte a vizet a kut fenekén s Cyrus akadály nélkül hatolhatott egész odáig. De bármennyire vizsgálódott is, semmit sem fedezhetett föl. A kut ürege, mint egy kémény, egyenesen ment lefelé, sehol el nem ágazott, oldalnyílása vagy más üreggel összeköttetése nem volt, s így Cyrus meggyőződött, hogy csak felülről a gránitlakból és alulról a tengerből lehet bejutni. A tenger azonban sima volt és csöndes, semmi nem zavarta vizét. S Cyrusnak a nélkül kellett visszatérnie, hogy a kut titkát fölfedezhette volna.

— Nem találtam semmit, — mormogá magában — s mégis kell itt lenni valaminek! Top nem ugat hiába.

Hogy Top csakugyan nem ugat hiába, arról néhány nap múlva még nagyobb alkalmuk volt meggyőződni. A tél még egyre tartott s vastag hóréteg lepte el a földet. Egy éjjel, nagyon setét, csillagtalan éj volt, mindnyájan csendesen aludtak, midőn egyszerre Top az udvaron nagy ugatással adott jelt, hogy valami veszedelem van. Mindenki felébredt s az ablakokhoz rohant, de oly setét volt, hogy semmit sem lehetett látni. A Top ugatását tisztán megismerték, de távolabbról még sok idegen ugatást is hallottak, vagy legalább az ugatáshoz hasonló, bár nem tulajdonképeni kutyahangok nagy lármáját. Csakhamar rájöttek, hogy egy sereg vadállat, a majorudvarukat készüli megrohanni. Borzasztó kárt tehetek volna, ha sikerül bejönniök az udvarba, azt tehát minden áron meg kellett akadályozni. Hevenyében felöltöztek s fegyvereiket ragadták: puskát, revolvert, botot; még Jupe mester is egy keskeny vasu erős nyelű ásót kapott fel s erős karjaival hadonázva rohant ki gazdáival.

Egy sereg róka volt, mely a Mercy-folyam

(Folyt. követték.)

hidján, nem lévén felvonva, egész az udvarig jött. Embereink egyenesen elébe rohantak a betörő ellenségnek, hogy feltartóztassák. Egy-másra lövöldöztek, s sokat el is ejtettek; a mérszebbeket pedig puskaaggyal s kézi fegyverrel verdesték agyon. De a nekibőszült állatok nem akartak tágitni; ők, a setétben is jobban látván mint az emberek, tudták, hogy az udvart kevesen védelmezik, ők pedig száznál is többen voltak, s ha tiz-husz elesett is közülök, maradtak eleget.

Végre a fakadó hajnal mégis véget vetett az egyenetlen harcoknak, melyben utóljára is az emberek maradtak a csatárjai. A rókák megszaladtak, miután az emberek közül néhányat — szerencsére könnyen — megsebesítettek. Top maga is megfojtott egynehányat, Jupe is agyon vert vagy hatot, úgy, hogy harmincz róka borította a csatartér.

Jupe-ot azonban, mikor a harcok vége volt, urai nem találták. Nevén kiáltották, mert értett róla. — Top szokott ugatásával hívta; de,

Cyrus a kútban.

Leghűbb öre azonban a barátja, Top volt. Ez órákat töltött ágya mellett. Ha egyik keze lefüggött, azt szeliden nyalogatta, s ha látta, hogy valami kell neki vagy nyugtalankodik, ugatott, hogy jöjjön valaki s adjon a betegnek, a mire szüksége van.

Ily ápolás egy pár hét alatt helyreállította a sebesültet s volt öröm Gránitlakon, mikor a hű cseléd ismét talpra állhatott! Egészségével nagyban megjött az étvágya is, s Nab alig győzte enivalóval. A becsületes majom azonban még másra is éhezett.

Egyszer beszélte Nab a lakó szobába, a hol a többiek együtt ültek s a vacsorát várva beszélgettek. A nevetéstől alig birt annyit mondani, hogy jöjjenek csak a konyhába s nézzék!

Mind kimentek s Jupe-ot pipázva találták a padkán kuporogva. Etlulajdonította a Penroff pipáját, s a legnagyobb kedvteliséssel eregette a füstöt.

— Legyen a tied, — mondá Penroff, — te véredet ontottad érettünk, megérdemled.

Jupe és ápolója.

A REJTELMES SZIGET.

első eset volt, hogy Jupe sem urai szavára, sem barátja hívására nem felelt.

Az kelle hinniök, hogy a holtak közt maradt s keresni kezdték. Csakugyan meg is találták, két általa agyon vert róka mellett, élettelenül.

— Nem ment ki még belőle a pára! — mondá Penroff, midőn fölébe hajolva, egy darabig leste lélekzetét.

— Hála istennek, csak hogy él, majd megmentjük a meggyógyítjuk, — szolt Cyrus.

— Ugy fogjuk ápolni, — tévé hozzá Harbert, — mintha csak közüllünk való volna.

Be is vitték, megvizsgálták, az oldalán tátongy mely sebet kimosták, bekötötték; aztán lefekették az ágyára. Eleinte nyugtalan, lázas álomba merült, de később megcsendesedett. Annak rendi szerint herbatheát itattak vele, Nab gyöngye becsinált fűzött neki (gyöngyéje volt, hogy inyencz volt egykissé, mint minden majom) s egyszóval úgy bántak vele, mint akármilyen betegrel.

Ettől fogva Penroffnak külön pipája volt, Jupenek meg a magáé, s dohánykészletével együtt a vaczka fölött függött: maga töltötte meg, ha kedve jött pipázni s ügyesen meggyújtotta a konyhán.

— Ezy a majom, — mondá Penroff egyszer Nabnak, — olyan okos, mint egy ember. Igazán nem csudálnám, ha egyszer csak megszólalna s azt mondaná: cseréljünk pipát Penroff bácsi!

Szeptember elejére a tél nagyja elmúlt s ismét neki lehetett kezdeni a munkának. A hajó építése most már gyorsan közeledett befejezéséhez. A fedélzet is elkészült; s a felszerelésben, különösen ami a kőtelzetet illeti, a fiatal Harbert, a Cyrus részletes utmutatásai szerint, nagy segítségére volt Penroffnak. Ez pompás zászlót is készített a hajónak, s a 37 csillaghoz, — melyek az Unió 37 államát jelentik az amerikai lobogókon — 6 még egy harmincznyolczadikat himzett, mely ezt az ő kedves Lincoln-szigeteket — mint egy új államot in zne az

Unióban — jelképezze. Árbocznak egy egyenes, göcsetlen, sudár ficzkőfenyőt faragott ki.

Október 10-kén a hajó annyira készen állt, hogy vizre lehetett bocsátani. Penroff nem ok nélkül gyönyörködött s büszkélkedett művében. S a társaság öt egyhangulag kapitánynak nevezte ki a hajóra, melyet — a kapitány kereszt nevével — Bonaventurának kereszteltek.

Másnap mindjárt egy kisebbszerű utazási kísérletet tettek a partok körül, a Bonaventurával. Mihelyt a dagály árja fölemelte, azonnal látni való volt, hogy tökéletesen jól tartja magát a vizen. Az idő is kedvező volt. Szelid szél duzzasztotta a kifeszült vitorlát, s a hajó könnyedén haladt a partok hosszában.

— Hiszi-e most, Cyrus ur, — mondá Penroff — hogy hajónk nagyobb utat is kiállana?

— Micsoda utat?

— No, hát a Tábor szige tére.

— De mi sürget oda menni, mikor ott semmit sem talál?

A szegedi Tiszaparton.

Alföldi rajz.

Hosszan, kényelmesen elnyulva terül el a legmagyarabb folyó mentén a legnagyobb magyar-lakosságú város, mintha egészen oda akarna simulni a Tiszához, mely bizonyára csak azért vájt magának oly szeszélyesen kacskaringós és csodásan cikornyos medret, hogy mentől tovább maradhasson vízzel magyar földön. Szeged mellett már a Maros zajló hullámaival elegyülten fut el, mely kevéssel a szegedi felsőváros utolsó házain túl ömlik be a nagyobb testvér-folyóba. A torkolatnál erősen küzködik egymással a két nagy folyóvíz, hullámokat verve föl és sebesen kanyargó örvényeket képezve, melyekben föl s alá tánczol a lesodort hullám. A víz ezen örökös mozgalma fölött az alföldi táj egész megkapó nyugalma terül el. A Maros két ága által képezett szigeten halkán ringatózik a szellő puha ölben a keskenylevelű nád, s a szivós száraz vízi sás, melynek tövében jól rejtett fészket hevenyészett magának a vad ruca. A vad folyondár erős indái zilált kuszaltságban futják be e sűrűséget, megnéhezítve a vadász számára a keresztülhatolást, mintha szövetségeseivé szegődtek volna a vasárnapi puskázók által olykor fölzárt vízi madaraknak.

A szegedi partot a Maros torkolatával szemben keskeny fűzfászegély óvja a tavaszi árvizek alkalmával romboló hatalmával a védőtöltesekhez csapódó hullámoktól. A derék fák minden tavasszal víz alá kerülnek, hanem alamosott gyökereik dacára vígan virítanak. Szeszélyes alaku, összegémbereedett, mohos törzseik fölött a távolban Tápé falu tornyát látod fölnyulni, csak sejtve az aljában elterülő nádfedeleles házak sorát. A gyékény-gyártása és hízalt ludjai után messze környéken ismert falu nagyon mélyen fekszik, s a haragóra nőtt Tisza elöntésétől évenként az ur isten kegyén kívül csak magas védőtöltesei mentik meg.

A mint azonban egy puskaövényi távolságra magad mögött hagyta azt a helyet, hol e két folyó vize zajongva és kavarogva foly egymásba, egészen új kép tűnik föl szemeid előtt. A szegedi felsőváros Tiszapartját látod fölöttünelőtted egész hosszában, fehérre meszelt emeletes és földszinti házaival, zöld ablak-redőnyeivel, néhány kimagosodó gyárkéményével, és élénken sürgő-forgó életével a part mentén s, annak aljában, hol beláthatlan sora horgonyoz az apróbb-nagyobb hajóknak. Ez a kép, ellenében az előbbivel, telve van élettel és mozgalommal.

A folyó közepén, melynek árja itt sodróbb, mint bárhol lejjebb, egész rajta a malmoknak áll, vígan kelepelve széles lapátu nagy kerekeikkel, melyekről szüntelen csorog a fölhaltott víz. A part s a malmok között élénk közlekedés folyik kora reggeltől késő estig. Izmos karu molnár-legényektől hajtott fűgő ladikok hol buzát szállítanak a partól a malomba, hol a már megöröltet fehéren porzó zsákokban rakják ki a part megkeményedett iszapján. A liszt gazdája ott várakozik két mokány ló által vont kocsija mellett a part töltésén, nagy füstkarikákat eregetve kurtaszáru cseréppipájából. Könnyű belőle ki nézne a tanyai embert, kinek három-négy órányi utat kellett megtenni ideig.

Egy ölfát szállító nagy tölgyfahajót ép most kötnek ki a parton. A nehékes vízi járműt lassan farol a sekély vízben a part felé, s a legényeknek nagy dolga megvárni a hosszú csaklyákkal, hogy a nagy hajószőnyeg ne tegyen kárt a többi nyugodtan horgonyzó hajóban. A messze utról érkező izmos, szilás szegedi fiúk arczaan visszatükröződik az öröm, hogy megint láthatják szülővárosukat, melytől olykor tavasz elejétől ősz derekáiig vannak távol. Gyöngyöző izzadság és terhes munka árán kiérdemelt kenyeret esznek e hajósok, kik kormányosaikkal együtt tavasz elején valamely tehető hajósgazda szolgálatába állanak, jobbadára gabnát és ölfát szállítva a Tiszán, Dunán, Maroson, sőt a Dráván és Száván is. Hónapokig levén hajóikra utalva, egész igénytelen otthoniassággal rendezték be magukat vízi járművíkőn. A hajó czifrára festett elején vagy farán, hová egy kezdetleges naturalista művész szem nem látott alakokat és tájképeket mázolt durva ecsettel, dőlben s estenként összeül a párolgó bogrács körül a hatalmas étvágyúknak örvendő hajós nép. Kormány-

nyos uram, ki aligha nem fiatal házas, magával vitte a hosszú vízi utra a piros-pozsgás takaros menyecskét, tán megemlékezve a szent írás bölcs szavairól, hogy nem jó az embernek egyedül lenni. Az asszony valóságos istenidőszának válik be a hajón: fűz, süt, mos, takarít, — pedig kormányos uram egyuttal konyha gyanánt használta szobája oly parányi, hogy két ember csak bajjal fordulhat meg benne.

Mentől tovább haladsz a part mentén, annál vonzóbbá s élénkebbé válik az eléd turuló kép. Itt gabnát raknak be egy hatalmas gyomru tiszai hajóba, amott kukoricázva tötenek tele egy másikat. A nehéz munkát végző zsákhordók levetették ingüket s láthatod, hogyan feszül ki minden izom naptól sötétbarnára perszelt mellükön és karjaikon, a mint egy rövid lóditással atletai vállakra dobják a súlyos terhet, mely alatt leroskadna a legtöbb emberfia. Bent a hajó gyomrában térdig gabnában álló munkások lapátolgatják a becses terhet, mely egy pár hét múlva Budapest vagy Győrbe fog tén érkezni, míg a parton egész sora az ökrös szekereknek szállítja szakadatlanul a telt zsákokat.

A part iszapos aljában levő merítő helyeken vígan locsog és fecseg a beszédes fehér nép. Egy-egy a folyóba nyuló lapát mellől tele merik korszókat és „köcsögeiket“ a gyakran fölőrányi távolságból jött asszonyok és leányok, el-elteréscselgetve a „szomszédasszony“ dolgairól vagy a „komámuram“ bajairól. A kit ezen asszonyi gyülekezetben megszapulnak, az ugyancsak hírhedt egyéniséggé lesz egy fél városrészt határában s soká meg fogja emlegetni a női nyelvket. Itt apróra szedik mindenki dolgát vagy esetét. Hogy az „Annusom“ egy új „kaczbajt“ láttak a mult vasárnapon, mikor a tiz órai misére ment, az elég fontos tárgy, hogy egy félóra hosszant maradjon a szőnyegen. Hogy a „rűcskös Tecza“ összeveszett a minap kedvesével és összekarmolta areztát, a miért a Böresökek Pannájával mert beszélni: ez meg épenséggel olyan világra szóló eset, hogy egy álló hétig képezi az érdemes gyülekezet hányt-vetett beszéd tárgyát. Nem is lenne tán vége-hossza e délutáni locsogásnak a merítő helyek körül, ha nem akadna mindannyiszor egy-egy pajkos kedvű legény, a ki csendesen odalopozva a fecsegő fehér néphez, hirtelen csak derékon kapja a legszebbik lányt, hogy egy esőkot lojjon ajkáról. Nagyot sikítva futnak olyankor szét a lányok. Hanem a szerelmeskedő legény is iparkodik mielőbb elődalogni, nehogy keresetlen keresztriv áldásában részessüljön a telt korszók egyikéből.

A tulsó, ujszegedi parton, csak egy hézagos ház sor szegélyzi a Tiszát, de a magas, sudár jegenyék és vén nyárfák, melyek az apró és jobbra hajós nép által lakott házak udvarából fölnyulnak, fölötté kelemes jelleget kölcsönöznek ezen oldalnak. Magán a parton is sok jelét látod e serény lakosság foglalkozásának. A deszkakerítések nagy hálók száradnak, egy-egy ház előtt pad gyanánt valamely rozsa-t halászbárka áll, s ha betekintesz a melyekben fekvő udvarokba, mindenütt hajóalkatrészeket látod furni, faragni és fűrészelni az ügyességükről előnyösen ismert szegedi hajóácsokat. A part aljában nagyobb mérvében folyik e munka. Egy hetvennyolcvan lábnyi hosszú, most készülő hajó körül élénken sürgőnek-forognak az ácsok és faragók, s a levegő visszhangzik a bárdok éles csattogásától, a nehéz kalapácsok ütéseitől s a fűrészek rikácsoló hangjától. Az erős eszőlőpáron nyugvó hajó alatt térdelve és összegörnyedve dolgoznak a kátrányozók, kik a füstlőgő kátránytüstökbe mártott kézcsezl gondosan kitömik a legapróbb rést is a hajófenék vastag tölgyfadeszkái között. Amodább három-négy mérvvel régi hajón nagyban folyik a javítás és kátrányozás munkája, míg emitt malom-részeket faragnak, szál-fákat fűrészelnek vagy zsindelet készítenek. A szegedi hajóipar e vonzó képen sokáig nyujszik szemed.

A Tisza két partjára erre lejjebb beláthatlan sora van kikötve a Máramarosból vagy Erdélyből érkezett lapátok és „luntráknak“. Ez utóbbiak könnyű s-kezetű, fedélzet nélküli, jókora nagyságu vízi járművek, a melyeken söt, ölfát, deszkát vagy zsindelet szállítanak a felső magyarországi és erdélyi ölhók a Tisza és a Maros mentén. A megrakott lapátok és hajókon alig akad hely az igénytelen, kevéssel beérő oláh hajósok számára, a kik egy hevenyében készült deszkatező alatt helyezték el kevés hol-

mijukat: a zsiros bárnybőr bundákat, a bőrszákba tömött juhsajtot s a kukoricazisztet, melyből az elmaradhatlan „mamaliga“ készül a karóról lecsúrgó bográcsban. Ez életpérfestő esetje számára vonzó tárgyat szolgáltat a sajátos csendélet, mely e lapokon estenként kifejlődik, midőn a bogrács alatt lobogó tüzet körülülők a hosszú fűrtű, barnára perszelt, éles tekintetű és jobbadára erős arczéllú alakok, elmélázva tekintve a parázsba, vagy nagyokat falva az időközben elkészült nemzeti eledelből.

Az ujszegedi part mentén, szemben a tulsó oldalon emelkedő alacsony, hosszú sóráktáraknak, néhány évvel ezelőtt még egy különös alaku hajón akadhatott meg szemed. A roppant fake-rekekkel ellátott jármű azt gyaníttatá veled, hogy holmi gőzhajó-szerkezettel van dolgod, de a hajó egyéb, egészen idegenszerű tulajdonságai ellene szoltak e föltevésnek. Egy nagy kérdőjelet gyanánt himbalózott a csodás alaku faalkotvány a Tisza hajbajn, s rejtélyességét még növelé a körülmény, hogy soha nem mutatkozott rajta emberfia, mintha azon elátkozott hajók közé tartoznék, melyekről oly rémes dolgokat tud regélni a tengerészek babonája. Csakugyan elátkozott hajó volt, ha mindjárt nem is babonás értelemben. A meghiusult főtálatlasi viszketeg átka nyugodott rajta. Készítöje, egy különös hajlamairól ismert tehető hajósgazda, valamikor fejébe vette, hogy kifog a gőzhajókon egy oly keresekes hajó készítése által, melynél a hajó erőt a gőz helyett lovak fogják képezni. Hozzá is kezdtek hát az új találmány valóításához. A hajóácsok a főtálatló terve szerint fartak, faragtak, kalapálták rajta — már t. i. a hajón s nem a főtálatlón, — de bizony mikorára elkészült a csodás mű s az első próbantat kellett volna megtenni vele, csütörtököt mondott a „fürán kieszőt“ találmány. Úthették a hajóban elhelyezett lovakat, a meddig csak az ostornyél tartott: az új vízi jármű bizony nem mozdult egy tapodtat sem. Azaz, hogy haladt biz' a — lefelé, a mikor elkapta a Tisza árja, s majdnem neki vitte a magával tehetetlen fakalkotványt a hajóhidnak. Még aztán is igazították rajta egy darab ideig minduntalan, de az eredmény mindig csak az előbbi meddő volt. Végre beleunt maga a főtálatló is a sikertelen kísérletekbe, ott hagyván vesztgelni sok ideig a torzszülöttet a Tiszapart mentén, mások elletentésére.

A „söházakon“ tul a szegedi vár — e „Lucas a non lucendo“ — időbarittott, porladó bástyái terülnek el. A helyen, hol egykor magyar leventék viaskodtak törökkel, tatárral, most egy zászlóalj dőbosi és trombitásai tartanak naphosszat fűlértő gyakorlatokat. Az ölnyi vastag bástyáknak a folyóra nyíló hajdani ágyurészei erősen be vannak vasalva s oly deszka ellenzőkkel ellátva, melyek csak felülről engedik betevédni a napsugárt. Ott hírhedt gonoszterők csőrömpöltetik lánczaikat, a kik egykor rémüi voltak két-három megének. Erősen őrzik őket, úgy hogy innét képtelenségnek látszik a kimunkulás. E szomoró helyen valóban „sírás vagyion és fogak csikorgatása.“ . . .

A hetedhét megérvé szóló régi hírű szegedi halpiaez a vár déli oldalának rozszant bástyája mellett terül el elég jókora térségen. Szerdán és szombaton, mint hetivásáros napokon, és pénteken, mint oly napon, mikor az igazhitű római katolikus ember asztaláról számlúzva van a hus, fölötté élénk forgalom fejlődik ki a halpiaez áruhelyein. Tarka sokaság tolong itt a délelőtt minden órájában a haltartók körül, melyeknek pikelyes lakossága sehogyszem tud megrakottani elemének hiányával. A potykák, harsák, süllők, kárászok, kecségek s egyéb vízi lakók garmadával vannak itt fölhalmozva s oly kiváló példányokban, hogy nehéz elhinned, mikép a Tiszában apadóban van a halak száma. A part mellett himbalózó halászbárkákban még temérdek készlet van, s alig mulik el negyedóra, hogy ne érkeznek egy-egy halászsajka, megrakottan a csapkodó, viczkádozó, feszlegő pikkelyesek telt hálóival. Mindenütt folyik az alku és pereg az asszony nép nyelve. A halászmesterek fölűrt ingujjal emelik magasra a kiválóbb példányokat, mikre sok vevő alkudozik, mert hát a szegedi közönp rártartós arra, hogy egy-egy derék, nagy hallal megrakodtan térjen haza a halpiaezről. A megvásárolt halat aztán nagy büszkén viszik haza a városon keresztül, örülve, ha „komámuram“ vagy „nénemasszony“ megbámúlja a szép

példányt a vevő kezében, elkérdezősködve bőbeszédű kíváncsisággal árá után. A közönségesebb halnemekből a szegedi halászok sokat meg is szarítanak, a mi aztán mind elkel a szomszéd Bácság szerbjei és románjai között, a kiknek bortjei hosszabbak a galandféregnél.

A halpiacon alul emelkedő hajóhid s a még lejjebb a folyó fölött kimagasló hatalmas vasuti hid között a legelénkebb élet uralkodik a Tisza tükörén. Itt állomásznak a gőzhajók, rakodnak meg a nagy terhes hajók, s tűnik szemrebes legelénkebben Szeged kiváló közvetítő kereskedelmének jelentősége. A vashidon alul azonban már veszteni kezd a kép vonzó mozgalmassága és színtarkaságából. A város még szeszura nyuló házait it elföldi a magas vasuti töltés a szemlélő előtt, kinek meg kell elégednie a tágas viztükör, a kelepelő malmok s a láthatárt bezáró „boszorkánysziget” erdőségének kellemes látványával, mely soká tartja lebilincselve az idegen szeméit. **Borostyáni Nándor.**

„Önismeret.”

(Gr. Széchenyi István könyve.)

Egy kiváló könyvet kell megismertetnünk olvasóinkkal, s ez gróf Széchenyi István „Önismeret” című igen érdekes munkája, mely az Athenaeum kiadásában éppen most jelent meg, a nagy hazafinak döblingli kézírataiból közrebocsátva. A munka sok részben hasonló szellemben van írva a híres „Blick”-hez, s nem ritkán ugyanolyan kérdéseket tárgyal éppen oly maró gunynyal s az elkeseredettség kiméletlenségével. Az erős humor természet szerint a fenséges a neveléssel váltakozik benne, s magas eszmék és tréfás adomák jellemzők ellentétben követik egymást.

Az önismeret általában megjegyzi, hogy ezer közt talán egyet-kettőt látunk csak, sőt tán egyet sem, ki abban a körben forog, melyben mester lehetne.

Közben Széchenyi érdekes adatokat sző be saját életéből. „Ha saját életemre visszatértek, mikor 10—12 éves voltam, oh mily boldogtalannak éreztem magamat, hogy nekem, egy gazdag és nevezetes család fiának, akkor; mikor velem egyévi s nevelés helyén lakó paraszt gyermekök, az udvari kertben dolgozva, a szabad-égit boltozata alatt a tiszta léget szívták és a nagy világot in natura és originali bámulhatták, akkor én egy szük, sötét, nedves szobácskában, latinul a könyvből kötött „orbis pictus”-t voltam kénytelen rágni, megemészteni és ruminálni. . . Uszni ellenben 28 éves koromban, korsolyázi pedig még néhány évvel később tanulhattam, mód nélkül sok viz-ivás és vajmi sok fájdalmas hanyattes után. . . Akkor, ha szabad akaratomat követhetem, vadász lettem volna. De nem valami tudós vadász, ki az erdőszethez is ért; hanem egy reggeltől estig kalandozó puskás korhely, stb.”

A szülők kötelessége legfőként, hogy gyermekeiket az önismeretben elősegítsék. Ha ezt a szülők elmulasztánák, vagy erre nem képesek: ezt csak egy-egy jó barát pótolhatja. Az ifju nagyon ki van téve az ön-tulbecsülés csábainak, s kevés ereje és hajlama van az önismeretre.

„Mennyire emlékeztem engedni, — s emlékeztem nagyon is jó, s mostani kimondhatatlan kinaimnak legpezsgőbb forrása, mert nem tudok semmit is felejtani, — egész azon időpontig, mikor betöltött 17 éves korom előtt katonává lettem, semmi, de legkisebb sem történt, mi arra vezetett, vagy arra valami ingert adott volna, hogy saját magammal megismerkedjem.”

Tegyünk föl egy 24 éves kora férfiat, kinek egyszerre eszébe jut magával számot vetni, — hogyan fog ezen műtételhez fogni? Sz. itt megkísérti némi rendszert fölállítani, s az önismerethez a kérdéseket állítja föl: Hány éves vagyok? Mily vallásos születtem? Mily nehéz vagyok? Mily magas vagyok? Erős vagyok-e? Egészéges vagyok-e? Mind e kérdéseket Széchenyi a neki saját eredetiséggel fejtegeti. Sokszor a gazdag szellem különök szökdeléseivel szerte csapong s szokatlanoknak látszik, de részint mindig célja felé halad, részint könnyedén visszazapattan a főmederbe, s követi a végzetelt eszméinek áramlatát. Szól orvosokról, életrendről, ételről, italról, stb. mindig szellemesen, hol saját élményeit elmondva, hol pikáns adomákat fölhozva, úgy hogy e bőven tárgyalt részt is a figyelem lankadása nélkül olvassuk.

A lélek idomítását nagyon fontosnak s általában a nevelést igen nagy hatásúnak tekintik. „Mikor a gyermek serdülni kezd — úgy mond — gondos szülők csudákat mivelhetnek.” Előadja gyermekorvosi gyónásai alkalmával átélt lelki küzdelméit is, de a gyóntató papoknak az önismeret dolgában nem sokat köszön. De az orvosokat sem igen kiméli metész megjegyzéseiben. „En orvosokra igen keveset tartok. S pedig mindenek előtt, mert, legalább tudtomra, egy orvos sincs, — azokat kivéve, kik koldusbottal járnak, — kinek nagyobb érdekében lehetne és ekkép volna is betegét kigyógyítani, mint saját magát, kivált jól fizető betegével, hosszabb nexusban tartani.” Hogy azonban a tudományos törekvését, valódi orvosi filozófiát, tapintatot, bánásmódot elismeri bennök: természetes. „Van nekik köztök — ugymond — kiket mindezen fényes tulajdonaikért csak dicsemléni lehet és becsülni kell.”

Majd a „minta-ember” eszméjével foglalkozik s történelmi megjegyzései közt a világ legkülönbözőbb egyenei előfordulnak.

Csodálkozik, hogy a gyermekek szülőiknek csak igen vastag hibáin okulnak, s némelyik az ivástól csak akkor tartózkodik, ha apja a bortól vízi betegségben halt meg. Égály-változtatás életrendváltotást kíván — ugymond — s egy angolról, ki agyon itta magát, ezt mondja: „Egy angol, egy igazi typpsa az angol soliditásnak és becsületességnek, ki szinte már végiglen elbuzott (értsd: meghalt) — tudakolásomra, hogy vajjon jól érezné-e magát Budapestnek ege alatt, akkép válaszolt: „E világ egészen izlésem szerinti, s hála az égnek, családommal együtt igen jól megvagyok. Pénz-körülményeim sokkal kedvezőbbek, mint azok hazámban voltak, mert fizetésem sokkal magasabb és itt minden sokkal olcsóbb. Csak egyet tartok itt veszélyesnek és ez a víz! És nem azért mintha annak minemiségét rosznak tartanám, mert hiszen, mint mindenki mondja, jó és egészséges, — saját tapasztalásom után nem itélhetek, mert én soha sem használok, — hanem azért, tartom veszélyesnek, mert itt a Duna s némi moocsárok közelebbi vagy távolabbi szomszédságában a viznek ivása nem lehet egészséges, valamint Angliában a közel tenger és a sok köd miatt sem egészséges. És azért régi és megszokott életrendszeremhez ragaszkodom, mikép jó lélekkel el is mondatom, hogy azon három év alatt, melyek fejem fölött itt elpergették, — ha szájküiblités alkalmával egy-egy csep tan igen, — de más alkalommal és akaratom után még ennyi sem mérgecsit meg testemet. S azért vagyok oly egészséges!”

„Igy szolt az élet legszebb szakában kidült egyéniség, — s tán most is élne, ha Angliában maradván, ott rendszeren folytatja életrendszerét, vagy ha Angliát elhagyván, Pesten letelepedve, oszkerintleg megváltoztatva volna életmódját, és ennek következtében az élet tarifájából egészen ki nem zárja a vizet!”

A hétről.

○ A cholera morbus kitérését jelentik Hohenheimből, mint valami rendkívüli újsgót. Régi dolog már az! Nálunk július elseje óta dul a cholera morbus s ragadozza el áldozatait kegyetlenül. S dacára, hogy már nemcsak megtörtént minden rendőri intézkedés, de a haderő is bele vonatot az akcióba: s a kordonhúzásnál nagyban alkalmazták: a járvány nem hogy szünnék, hanem még növekedni látszik. S mint a légtűnetek megfigyelői állítják, az epidemia csökkenése nemis várható e hó 10-ke előtt. Sőt még ez idő után is fel fog tűnedezni itt-ott szórványosan.

Hanem azért meg ne ijedj, jámbor olvasó! Nem szükség azonnal cholera-csöppéért szaladnod a patikába, meleg borogatót se köss a kabátod alá, — mert az ez ellen a betegség ellen nem használna semmit. Ha egyszer meg vagyon írva a csillagokban, hogy meghalsz, és pedig ebben a keleti betegségben halsz meg: hát bizony meghalsz, cholera-csepp, borogató dacára.

De ha bele estél a betegségbe s diadalma-

san kiállottad: akkor, édes barátom, sebj! sőt harmincezer emberi fövel léssz magasabbá, mint voltál annak előtt, emelvén téged ennyi ember maga föl, hogy hoznál nekik törvényeket az országnak az ő házában.

Mert az a betegség, a melyről itt szó vagy, az ugynevezett cholera morbus electoralis. Következési járvány. A ki ebbe bele esik, vagy képviselő lesz, vagy meghal. Persze, miután csaknem minden kerületben két, — néhol több ember esik ebbe a járványba, de képviselővé csak éppen annyi lehet, a hány kerület van: természetes, hogy az elhullott áldozatok száma tetemes.

Szegény áldozatok! Még abban a tisztességben sem részesülnek, hogy eltakarítanak. Hagyjuk őket idefönn lézengeni. A főváros utcáin akárhány ily halott emberrel találkozhatik most az ember. Ismertető jelök, hogy komorak, mégerek és az orruk hosszú. De biznak a földmádásban.

A kikre a választási járvány leginkább fenni látszott a fogát, azok a nemzeti képviselők és a szélbali ultrák. Miletics, a halhatatlan, is meghalt. Trifunák pláne kétszer is. Utánok következtek Maximovics, Babes, Mocsonyi, Stanesco, Popesianu és számos más nemzeti hősök s velök együtt sirba szállt a Tiszáig terjedő Dacoromania és a szerb Vojvodina. — Elhulltanak Csiky is, Majoros is, Baldási is, s Kias János a bibliás, — az örökké napirenden forgó szélső balok.

Az „Üstökös”, „Bolond Miska” és „Borsos Jankó” bizonyára nem érik be vele, hogy e hirre gyanakodásban jelenjenek meg, hanem — egyenesen föbe lövik magokat.

Pétek estig, mikor e sorokat bezárjuk, megválasztott 371 képviselő. Ezek közül szabadelvű párti 307, függetlenségi párti 29, jobboldali ellenzéki 16, nemzetiégi 19.

Irodalom és művészet.

— „A Budapesti Szemle” Gyulai Pál szerkesztése alatt, folyvást érdekes és tartalmas olvasmányokkal törekszik csejla felé, mely — mint már többször idéztük — az, hogy „tájékozni igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket, s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a szaktudomány és mivel közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom között.” Most; megjelent (július-augusztusi) számában is vannak cikkek, melyek az említett célok mindegyikére szolgálnak, s csak maga a tartalomjegyzék közlése is mutatja, mily tanulságos olvasmányokkal van tele e füzet. 1. „A muzeumokról”, Pulszky Ferencztől. 2. „A társadalmi tudomány és angol filozófia”, Janet P. után — y. t. (E cikk a kitünő angol bölcész, Herbert Spencer eszméit ismerteti és bírálja). 3. „Első szövetkezés Lengyelország felosztására nézve 1856-ban, Szilágyi Sándortól. 4. „Még egyszer a középiskola ügye” Braszai Sámuelről. (Bokor József könyvének ismeretése.) 5. „Dembinszky emlékirataiból” (III.) Demár Jánostól. 6. „A tókék háboruja” Fenyvesy Adolftól. 7. Költemények: „Egy fiatal leányhoz” Gyulai Páltól. „A befogott Pegasus” Longfellow után Lésvay Józseftől. 8. Stuart Mill logikájának ismertetése s Szana Tamás „vázlato” című gyűjteményének bírálata. — A füzet ismertetéseit legczélzertűbbnek tartottuk közölni Pulszky Ferencz cikkeit a muzeumokról, melyben e kiváló szaktudós egy rövid cikkben tanulságosan ismerteti az európai muzeumokat s azok fejlődésének történetét. A „B. p. Szemle” egyes füzetének ára 2 ft.

— Magyar regények és népszínművek finn nyelven. Almborg Antal finn tanár, ki tanítványainak megismerése végett időz hazánkban, Jókai történeti elbeszéléseit finn nyelvre fordítja s a megjelent első kötetet e napokban adta a költőnek, ki nagyobb regényeinek finn nyelven leendő kiadására is engedélyt adott a fordítónak. Almborg két magyar népszínművet:

Tóth Edétől a „Falu rossza” és Szigligeti „Csikós”-át is lefordítja finn nyelvre, melyek a jövő színházi idényben Helsingforsban színré fognak kerülni, eredeti magyar viseletekkel és a bennök levő magyar dalokkal.

— Trefort miniszter közelebb Egerben járván, sajnosan emlékezett arra, hogy az ottani lyceum alapítójának: gr. Eszterházy Károly püspököknek tettekben és érdemekben gazdag élete maig is megiratlan. Pedig mint főpap és hazafi, a mult század majdnem egész második felében példányul szolgálhatott. Elhatározta tehát a miniszter, hogy egy szakavatott történetírót föl fog szolítani a nagynevű püspök életének megírására. Egyszeresmond fölkeré Samassa érseket és gr. Eszterházy Pált, hogy a levéltárakban és főpapra vonatkozó okmányokat átengedni s a nép, papság és családtagok ajkán róla fennmaradt hagyományokat, történeteket és adomákat összegyűjtetni szíveskedjenek, a tervbe vett életrajz számára.

— „Magyar Közlekedésügy” czimvel Wühl Jákó szerkesztése mellet új vasuti és távirdai havi folyóirat indult meg. A folyóirat a hazai és külföldi közlekedés fejlődését, az e téren fölmerülő fontosabb mozzanatokra kitérően figyelemmel s egyuttal segédeszközzül akar szolgálni arra, hogy a magyar vasuti és távirdai tisztviselők szakkörök ismeretét gyarapíthassák. A folyóirat köré számos jó nevű szakférfiu csoportosult. A most megjelent első füzet gondosan van szerkesztve s több sikerült nagyobb értekezést és apróbb közleményt tartalmaz. Előfizetési ára félévre 2 ft 50 kr.

— A „Földmívelési Érdekeink” című mező- és erdőgazdasági hetilap előfizetési fölívása küldetett be hozzánk, s ez alkalomból nem mulasztjuk el e már széles körökben előnyösen ismert szaklapra ujjalag fölívni a gazdaközönség figyelmét. A szerkesztő, Mádya Izidor júl. hótól kezdve egy új rovatall szaporítja lapjának eddig is változatos tartalmát. Tekintetbe véve ugyanis, hogy a kataszter keresztülvételéhez kinevezett (állami) és választott (megyei) közegek öszhangzó munkálkodása, és a munkálattal fontos volta megkívánja, hogy a közönség a törvényt minél alaposabban ismerje, a kivétel mehozatairól fogalmat nyerjen, s a számos magyarizatot igénylő kérdést iránt tájékozott legyen: több e czélra szerződötett szakember tollából a kataszterre vonatkozó dolgozatok fognak megjelenni már a legközelebbi számtól kezdve a „Földm. Erd.” hasábjain.

— A főváros színházi élete most egyedül a budai színház előadásáiban öszponosul, s be kell vallani, hogy Temesvári igazgató mindent elkövet, hogy változatos és érdekes műsorával s előadásával ében tartsa a közönség érdekeltségét. „Mártha” operával, melyben Odry Lehel és Baços Luiza k. a. mint vendégek működtek közre, egészen meghódította a közönséget; e két vendégen kívül különösen Scholaszter tünt ki tiszta csengő tenor hangjával Lyonell szerepében. Egy másik este Odry Lehel „Fehér páva” című népszínművet mutatták be, a mely azonban gyöngye mű, s Odrynak a színpadon szerzett érdemeihez nem szerzett újabbakat. Annál nagyobb tetszésben részesült Odry szerdán, midőn mint népszínműnékes lépett föl a „Falu rossza” általában sikerült előadásában. Pénteken Benedek Aladár „Szerelmeltő” című vígjátéka került színré, a mely alkalommal az ismert költő szerző lépett föl egyik szerepben. Mily sikerrel: azt csak jövő számunkban lesz alkalmunk elmondani.

Egyház és iskola.

— Dömötör Jánost, eddig a tolna-baranyai tankerület első tanfelügyelőjét, a közoktatási miniszter a pestmegyei — s azzal ideiglenesen összekötött jáskunkerületi tankerületbe helyezte át, az elhunyt Nagy László helyére. Lapunk sokkal bensőbb viszonyban van vele, mintsem ez alkalomból többet mondhatnánk, minthogy örömmünk egyszerűen kifejezzük a fölött, hogy az époly derék író, mint buzgó tanfelügyelő az ország első megyéjének népkölköi vezetését vette át s ezzel egyszersmind a fővárosba tette át állandó lakását.

— A kolozsvári egyetem rektorává dr. Entz Gézát választották.

— A budapesti evang. iskolák igazgatójává Péterfi Sándort választották, ki a főváros képzett

tanítóit között is kiválik s tollal és tettel egyaránt buzgón működik a tanügy érdekében, s kitől többi köze a már oly érdekesen fölkarolt Eötvös-alap életré való eszméje is származott.

— Sárospatakon a jogakadémia szervezése folyamatban van, és folyó hó 6-án tanárválasztás lévén, a politikai tudományok tanszékére egyhangulag dr. Ballagi Gézát választották meg.

— Iskolai értesítések. A mult 1874. év őszén megnyitott kir. vinczellárképezde nyári vizsgája július 31-én fog megtartani. — Az iskolai évet bezáró közvizsgák a hozzánk beküldött igazgatósági jelentések szerint a kunszentmiklósi hely. hitv. gymnáziumban július 19—21-én, a gyönki ref. gymnáziumban július 21 és 22-én, a kiskunhalasi ref. lyceumban július 12 és 13-dik napján, ugyanitt a magánvizsgák 14—15., az érettségiek 22—23. tartatnak meg.

Mi újság?

— V. Ferdinánd király temetése kedden délután nagy pompával ment vége Bécsben. A király holteste vasárnap éjjel érkezett meg Bécsbe, a hol 3 napig a császári várak kápolnájában fölállított ravatalon volt kitéve; örösi néptömeg nézte mindennap, nemcsak bécsiek, de távolabb vidékiek is. A temetésre egymástán érkeztek Bécsbe az európai fejedelmi udvarok képviselői: az orosz, német és olasz trónörökös, Luitpold bajor herceg, stb. Franciaországot Voque bécisi francia nagykövet képviselte, a pápai udvart Jacobi nuntius. (Az angol királytól utólagosan táviratilag mentette magát, hogy a temetésre az angol udvar nem küldött Bécsbe külön képviselőt, de Londonban azt gondolták, hogy a temetés csüörtökön fog végebe menni, s midőn meghallották, hogy kedden lesz, akkor már későn lett volna a külön képviselőt elutaztatni.) Gr. Andrassy, a mint Terebesen leszállt a kocsirol, rögtön értesült Ferdinánd király haláláról, s pihenés helyett rögtön visszautazott Bécsbe. A magyar miniszterek közül báró Wenckheim Béla, Tisza Kálmán, Szende Béla, b. Simonyi Lajos utaztak föl a temetésre, a főváros részéről Ráth K. főpolgármester egy küldöttség élén. — Kedden egész Bécs gyászba öltözött. A házakról gyászlobogó s az erkélyek fekete posztóval voltak bevonva. A nagy számmal fölállított állványok, a házak ablakai, a padlásnálások, erkélyek csarnokai, mind nézőkkel voltak zsufolva. A tömeg a három óra után nagy csöppekben megeredt eső daczára is együtt maradt. Fél öt felé kiderült az ég. A temetési szertartás kezdetét Bécs minden templomából harangok zúgása hirdette. Lassu, innepélyes menetben indult meg a kíséret augusztinusok templomából, a Lobkovitz-téren át, a kapuczinusok egyházába. A nagyszerű menetet egy sor lovasság nyitotta meg, melyhez hatalmas csoportban csatlakoztak a különböző ezredbeli gyalogok. A város mindenrendű papjai mentek párosával a katonák után, égő viaszgyertyával kezükben. A lelkeseket követte a polgármester a tanácsossal, a tartományi parancsnok, a tartományi bizottságokkal és az összes udvari személyzet. A gyászmenetet több hatosfogatu udvari kocsiiban a néhai király kamarásai és hadsegédei kísérték. Ezek után jött a pompás halottas kocsi, melyen a pazarul aranyozott, koszorúkkal borított koporsó feküdt. A kocsi nyolcz fényesen felszerelt lovon húzta. A koporsó után a robogó kocsi egymást érték miniszterekkel, főpapokkal, magasabb állami hivatalnokokkal. A magyar miniszterek és főurak aranytoll ragyogó nemzeti díszöltözetben kísérték a menetet. A teljes ornatusban megjelent Simor hercegeprímást számtalan lelkes követte. A templomnál fölcsóllították az urakat, hogy lépjenek be az egyházba, hová Ő Felsőgek ép akkor érkeztek meg. A királyi pár, az udvar tagjai, és a külhatalmak képviselői, köztük az orosz, olasz és német trónörökösök, ugyszintén kormányaik követei negyven fogaton mentek a templomig.

A királyné és főhercegnők természetesen mely gyászba voltak öltözve. A gyászünnepélyen résztvevők elfoglalták helyeiket s megtöltötték az egyházat minden zugában. A templomban ekkor beszentelték a király holtestét s aztán a sirboltba bocsátották le, a hol aluszsa örökálmát. — Rudolf trónörökös júl. 7-dike óta könnyű himlőben fekszik. Az orvosok szerint: állapota teljesen veszélytelen s néhány nap alatt valószínűleg teljesen fölülép. — Mint külföldi német lapok írják, Vilmos német császár kijelentette, hogy nagyon örülne, ha Ischlben a királyi családnál teendő látogatása alkalmával Rudolf koronaherceget is láthatná. Egy müncheni lap pedig jelenti, hogy Gizella főhercegnő e hó közepén két hétre Ischlbe jő édes anyja látogatására. Királyné Ő Felsőge, midőn Normandiába utazik a fűrdőre, utjában Páris is érinteni fogja. Incognito, Hohenems grófnő név alatt utazik, s vele lesz a kis Mária Valéria főhercegnő is. — A német trónörökös Bécseől Karlsbadba szállító vonat július 7-én éjjel Haag közelében egy tehervonattal ütközött össze. A trónörökösnek semmi baja sem történt, de vadásza és néhány utas megsérült. A gyorsvonat egy órai késedelem után folytatta útját. Az összeütközést a pályaváltóknál történt tévedés okozta. — Milan szerb fejedelem hír szerint a magyar arisztokracia egyik fiatal hőlygét készül magának eljegyezni. Az illető főrendi családnak a Lajtán tul is igen nagy birtokai vannak, s politikai körökben e tervet melegen támogatják.

— A magyar testőrség új kapitánya. Fratri-cseviics tábornagy, ki a néhány hó előtt elhalt gróf Haller tábornagy helyébe lépett, az utóbbi (1859. és 1866. évi) háboruban az osztrák hadseregben fényes lovassági összeütközéseivel által népszerűvé egynélt, és ezen fegyvertényeknek köszönheti gyors előmenetelét. Fratri-cseviics Ignác ugyanis 1852-ben egyszerű kapitány volt; később oly gyorsan emelkedett, hogy már 1860-ban tábornokká egyenruhát viselt, s mint ilyen, a kettős háboruban, melyet Ausztria 1866-ban viselt, könnyű lovasdandárt vezényelt, mely a legnagyobb bátorságot fejtette ki. Az akkor nyert vaskorona-rend harcsi kitüntetését jól kiérdemelte.

— Gyöngéd figyelem. A belvárosi választók küldöttsége, midőn Deák Ferencnek átadta a megválasztására vonatkozó iratokat, ez alkalommal Nedeczky Emma és Francia Friska kisasszonyoknak két pompás virágcsokrot nyújtott át a választók nevében, viszonzásul azon nemes szorgoskodásért, melyvel a két nevezett urnó a beteg hazafit lankadatlanul ápolja.

— Az elpusztított budai részek jókarba helye-

zése csak ügygyel bajjal halad előre, a város-majort, vérmézt és Ecce-homo vért meg akarták tisztítani az iszapolt, de a gyakori esőzések miatt eddig még nem volt lehetséges. A budai, ujjaki és ó-budai kültereken történt károk fölfeletére 6 bizottság küldetett ki. A Dunán lefelé uszó holttestekről még folytatást érkező tudósítások. A „Bezdan” csavargózó kapitánya beszél, hogy Ő e hó 2-dikán — Bajáról Pestre menet — kilencz holtestet látott a Dunán uszni, 3-dikán pedig hatot. Egyik frakkba volt öltözve s egy másikat átölelve tartott. A hatóság — hir szerint — dijakat tűzött ki a holttestek fölfozására. A királynak b. Wenckheim miniszterelnök részletes jelentést tett szóbelileg a katasztrófáról. En isébebe jutottak fölsegelésére mindenfelől érkezők az adományok, még Párisban is gyűjtöttek a budaiak részére, noha Franciaország déli részét még sokkal nagyobb csapás érte a vizár pusztításai által.

— Aradon mult vasárnap délután 1—2 óra között egyszerre nagy zivatar támadt, mely záporosóval végződött. A villám két helyen is becsapott, a nélkül azonban, hogy nagyobb kárt okozott volna. De a záporosó csakhamar megtöltötte a városi színház udvarát, a honnan a víz lehatolt a sülyesztő lyukakba, majd pedig a zenekari és földszinti helyiségekbe, úgy hogy bokáig éri iszapal telt meg a színház földszinti részére. A víz a tetőn keresztül a karzatokat is ellepte s innen lefolyt a páholyokba, melyeknek új butorait és festményeit megrongálta. A szenedvet kárt 6—8 ezer forintra becsülik.

— Réthy Mihály arczképét, mint a „Fővárosi Lapok” írja, le fogják őszszel festetni a nemzeti színház egyik terme számára. A közszereget jelképe lesz ez az arczkép, melyet egy jó koraj után róla festetni szándékoznak a boldogult művész színesztársai.

— A magyar választásoknak befolyását a gyár-ipar előmozdítására alkalmasint s csehországi Liebig-czég fogja legjobban méltányolhatni, mivelhogy 180,000 ft árú vörös, fehér, zöld zászló-anyagot adott el Magyarországnak.

— Hiába! még korteskedésünknek is más veszi hasznát.

— Versenygyalogás Balaton-Füredre. A magyar athletikai klub verseny-gyaloglás rendez

tagjai számára Budapestről Balaton-Füredre, a mi körülbelül 25 mérföld. Ez utat legalább két nap alatt kell megtenni, s a kik ez idő alatt Füredre jutnak, mind egy-egy bronzérmert kapnak. Ezenkívül két kintüzetes van. Egyik arany érem, ha 36 óra alatt megteszi az utat, ha később, ezüst érmert kap; második díj ezüst érem. Az elindulás napja még nincs pontosan meghatározva. Az érmek átadása a versenybíró által, B.-Füreden, Anna napján (jul. 26.) történik.

— **Eredeti panasz.** Az Sz...i törvényszék egy embert két évre büntetett, hetenként két napi büjttel. Az ítélet kihirdetése után megszólal az elítelt: „Oh tekintetes királyi törvényszék! inkább az időből vetek volna el valamit, mint a kosztból.“

— „**Holtum, az ágyukirály**“ című közleményünkre, („V. U.“ 26. sz.) lapunk egy t. barátjától a következő észrevételeket kaptuk:

„Bár szakértő e részben nem vagyok, nem állhatom meg mégis, hogy a dolgról való gondolatotam ne közöljem.

En azt hiszem, hogy e műfogás a visszarántás, vagy visszautó erő (recuse) törvényén alapozik. A kilőtt golyót ugyanis a művész nem előlről haladási irányában ragadja meg, hanem hátulról, megrestült részén köti le oly módon, hogy egy hatalmas, és a gyorsasággal fokozott erőt kifejtő visszautó erőt a golyó hátsó részén, mely által ez azon percében, erejének jó részét veszve, felfoghatóvá válik az ügyes és erős kéz által. Ez persze, mind egy pillanat műve. Azon körülményből, hogy a művész már több ízben ütést kapott fején, ezt látom megerősítve; ily esetekben ugyanis a recuse-val nem történhetett meg a megkapás is ugyanazon percében, ezért volt az erőt veszített golyónak még ütése, — ellenben ha a recuse-t tévesztendő el a mester, akkor menthetetlenül elveszhetne.

A ki ért hozzá, kiszámíthatná: mily erővel halad amaz ágyból kilőtt golyó, mennyi képes ennek erejéből a rugany-gyántával bevont keztyűs kéz gyors visszautó megsemmisíteni, s mennyi marad fen tehát még a megfogásra? Természetesen tekintetbe veendő az is e számításnál, hogy a visszatartó (recuse) erőnek a felfogó erővel egy pillanathban történt koncentrált hatása, mennyire hatványozza a golyó ellen alkalmazott erőt?

Ily fogás ismeretes a biliárdjátékban. De ismeretes az a közönséges teke- és labdajáték-nál is. A lefelé eső, vagy egyenes irányban előre haladó teké- és labdát az ügyes játékos ösztönszerűleg mintegy hátulról, visszafordult kézzel szökták megkapni, s ez által kerülnek ki annak súlyos ütését.

De talán többet is fecsegetem, mint a dolog érdemi; vagy meglehet, én sem találtam el a titok kulcsát, de mindegy, különben sem fektek rá nagyobb súlyt, mint egy ötletem.“

— **Adakozás a budai vízkárosultak részére.** A „Vasárnapi Ujság“ szerkesztőségéhez a következő adományok érkeztek:

Budapestről Szász Károly 5 frt. — Nikláról Berzsenyi Farkas 5 frt. — Kolozsvárról dr. Joo István 1 frt. — Ersenjéről Szele Imre ref. lelkes 2 frt. — Kassáról Rétyay Sándor 2 frt. — Esztergomról Gahamb János 1 frt. — Bogyóvárdán Brantner Pál m. kir. erdővéd 1 frt. — Madáról Nehrebecky András 5 frt. — Madáról Nehrebecky Viktor 5 frt. — Hátzeg-Boldogfalváról Agócs Antal 1 frt. — Duna-penteléről Korasz Péter 1 frt. — Diszleről Saury Kovács Kamilla gyűjtése 11 frt. (Ez összeghez járultak: Saury Kovács Kamilla 1 frt., Kőmives István 20 kr., Nagy János 6 kr., Molnár Anna 10 kr., Banyó Ferenc 40 kr., Csepregi 20 kr., Doktorics György 20 kr., Csáfordi Károly 30 kr., Korain Farkasné 10 kr., Fodor Anna 20 kr., Ujfalusi 4 kr., Korain Sámuel 14 kr., Füzik Kálmáné 40 kr., Nagy Gáborné 10 kr., Balog Istváné 10 kr., Acs Ferencné 1 frt 50 kr., Dékmár Gerő 50 kr., Matus András 15 kr., Kőmives Józsefné 20 kr., Kaposi István 10 kr., Kőmives Jánosné 20 kr., Pruskáné 20 kr., Bogyay Kálmán 1 frt., Saury István 1 frt., Kaposi Istváné 20 kr., Korain Mari 10 kr., Vargáné 4 kr., Böhm Rudolf 20 kr., Izrael Anton 5 kr., Mayer Singer 40 kr., Farkas Károly 20 kr., Korain Simon 40 kr., Böhm József 20 kr., Udvardy János 20 kr., Lénárth Mihály 20 kr., Benedek Adolf 20 kr., Vak Janesi 2 frt.) — Réderől Szavathy Ágoston 3 frt 45 kr. — Győröszentkötől F. segéd 1 frt. — Egy öze egy asszony egy darab ezüst tallér. — Ehhez számítva a „Vasárn. Ujság“ szerkesztőségének adományát: 20 forint, összesen begyűlt eddig 64 forint 45 krajczár és egy darab ezüst tallér.

Nyugt. 64 frt 45 król osz. értékben, és 1 db. talléról, mely összeget, a f. évi június hó 26-án támadt zivatar által megkárosított Budapest I. II. és III-ik kerületi lakosok felségélyezésére a „Vasárnapi Ujság“ szerkesztőségének gyűjteményeként mai napon átvettem. — Budapest 1875 július hó 9-én. — Kammermayer Károly, kir. tanácsos, polérmester.

Megválasztott képviselők.

Második közlemény. — (Július 3—9.)

104. Szüllő Géza, Pozsony megye Bazin. 105—6. Gr. Péchy Manó és Bokros Elek, Kolozsvár. 107. Pulszky Ágost, Nógrádmegye Szécheny. 108. Telek László, Hajdúkerület Szoboszló. 109. Hollósy Károly, Fehérmegye Ráczalmás. 110. B. Révay Simon, Turóc Stubnya. 111. Osztfy István, Sopron Csorna (függetlenségi párti.) 112. Kulcsár Lajos, Sopron Nagybarom. 113. Szontágh Pál, Nógrádm. Balassagyarmat (második helyen.) 114. Horánszky Nándor, Mosony. 115. Gr. Ponrácz Ágoston, Trencsén Ujhely-Varin (szélsőjobb.) 116. Máday Lajos, Trencsén Csicsa. 117. Majzik Viktor, Heves megye Tiszanána (függetlenségi párti.) 118. Darvas Imre, Abauj megye Zsadány. 119. Szathmáry Miklós, Abauj megye Göncz. 120. Gömöri Szontágh Pál, Gömör Rozsnyó. 121. Bittó István, Moson megye Surány. 122. Bánó József, Sáros Héthárs. 123. Csider Károly, Gömör Rimaszombat. 124. Ragályi Gyula, Gömör Putnok. 125. Szentiványi Árpád, Gömör Kövi. 126—7. Bauszner Guidó és Sachsenheim Albert, Medgyessék (nemzetiségiek.) 128. Houchard Ferencz, Aranyosszék Felvincz. 129. Muzslay Sándor, Nógrádm. Nógrád. 130—1. Kőnczey Károly és gr. Nemes Sándor, Felső-Fehérmegye. 132. Császár Bálint, Sepsz-Sz. György. 133. Soós Gábor, Hajdu-Dorog (függetlenségi párti.) 134. Plachy Tamás, Nógrádmegye Szarvas-Gede. 135. Gullner Gyula, Pest megye Abony. 136. Szabó Mihály, Bözörmény. 137. Balogh Károly, Baranyamegye Mohács (függetlenségi párti.) 138. Károlyi János, Nógrád Füleik. 139. Hazai Ernő, Esztergom Kőbölkut. 140. Fáy Béla, Pest megye Gődöllő. 145. Szilády Aron, Halas város. 146. Mocsáry Lajos, Kecskemét (függetlenségi párti.) 147. Szücs Imre, Kecskemét. 148. Pap Lajos, Kézdivásárhely. 149. Halász Bálint, Pest megye Dabas. 150. Jankovich Miklós, Pest megye Duna-Vecse. 151. Szilassy János, Pest megye Monor. 152. Gr. Ráday Gedeon, Pest megye Vác. 153. Ragályi Ferdinánd, Makó (függetlenségi párti.) 154. Jókai Mór, Baranyamegye Dárda (második helyen.) 155. Gróf Forgách Antal, Nógrádmegye Losonc. 156. Peretti Lajos, Fiume. 157. Lupa Péter, Pest megye Szent-Éndre. 158. Balázs Frigyes, Nagy-Becskerek. 159—160. Csiky István és Dániel Márton, Erzsébetváros. 161. Zsitvay József, Esztergom Dorog. 162. Pór Antal, Esztergom város. 163. Zabulik László, Kolozs. 164. Bereczki Sándor, Marosszék felsőkerület. 165. Kovács Gyula, Pest megye Dunapataj. 166. Szilassy János, Pestm. Monor. 167. Földváry Mihály, Pestm. Keczel. 168. Komjáthy Béla, Jászunk. Turkeve (függ. párti.) 169. Farkas Elek, Nagy-Kőrös. 170. Helfy Ignác, Baranya Sz.-Lőrincz (függ. párti.) 171. Simonyi Ernő, Baranya Szalánta (függ. párti.) 172. Simonyi Ernő, Czegled (másodszor) — (függetlenségi párti.) 173. Király Lajos, Jászunkerület Jakóhalma. 174. Taray Endre, Pécs. 175. Ferdinánd Bertalan, Abauj megye Nagy-Ida. 176. Vendégi Gábor, Abaujm. Szepsi. 177. Tisza László, Torda. 178. Jenői József, Marosszék alsó-kerület. 179. Szluha Benedek, Tolnamegye, Szegzárd. 180—1. Barcsay Ák. és b. Kemény István, Alsófehérmegye. 182. Perczel Béla, Tolna Bonyhád. 183. Simonfay J., Baranya Pécsvárad (függetlenségi párti.) 184. Antal Gyula, Baranya Sikló. 185. Br. Kemény Kálmán, Tordam. Felsőkerület. 186. Missits János, Temesvár. 187. Paczolay János, Hont megye Ipolyás. 188. Balogh Imre, Jászunkerület Fülöpszállás. 189. Kajuch József, Lipótmeze Rózahegy (Sennyey-párti.) 190. Kozimics László, Vízakna. 191. Siskovics Tamás, Baranyamegye Sásd. 192. Szabovlyevics Mihály, Nagy-Kikinda (nemzetiségiek.) 193. B. Jósika Lajos, Aranyosszék. 194—5. Horváth Lajos és Lichtenstein József, Miskolcz. 196. Zsilinszky Mihály, Gyoma. 197. Gr. Károlyi Tibor, Orosháza. 198. Szirmai Ödön, Zemplén Homonna. 199. Hosztinszky János, Pozsony második kerület. 200. Szilávy József, Pozsony első ker. 201. Péch Antal, Selmeczbánya. 202. Tisza Lajos, Küküllő alsó ker. 203. Lehoczky György, Kőrömcz-bánya. 204. Jókai Mór, Hódmezővásárhely (nemzetiségiek.) 205. Kautz Gyula, Győr város. 206. Perczel Lajos, Tolnam. Szákos. 207. Luka Lajos, Hontm. Szalka. 208. Kende Péter, Ungm. Ungvár. 209. Tomcsányi László, Ungm. Szobráncz. 210. Mocsáry Géza, Ungm. Nagyberzna. 211. Bernáth Dezső, Ungm. Nagykapos. 212. Horváth Gyula, Küküllőm. felsőkerület. 213. Kollár János, Szarvas város. 214. Bárd Sennyey Pál, Zemplén. Királyi-Helmec meg. (szélsőjobb.) 215. Csémeghy Károly, Aradm. Pécska. 216—7. Trauschenfels Emil, (nemzetiségiek) és Wächter Frigyes, Brassóvidék. 218. Zmeskál Zsigmond, Hontm. Németi. 219. Potóczky Dezső, Zemplén Medgyaszó. 220. Irányi Dániel, Békés város (függetl. párti.) 221. Gr. Héderváry Khuen Károly, Györm. Győr-Sziget. 222. Vladár Ervin, Zemplén Terebes. 223. Bay Géza, Györm. Peer. 224. Bohus Zsigmond, Aradm. Szentanna. 225. Zalay István, Zemplén. Mád. 226. Meczer Gyula, Zemplénmegye Sátoralja-Ujhely. 227. Theodorovics János, Máramarosm. Huszt. 228. Vizsolyi Gusztáv, Tolnam. Kölesd. 229. Szeniczey Ödön, Tolnam. Paks. 230. Hets Károly, Tolnam. Pinczehely. 231. Kiszely Árpád, Liptó-Szent-Miklós. 232. Kossuth Mihály, Zemplén N.-Mihály. 233. Nyisztor, Aradm. Világos. 234. Biró Kálmán, Aradm. Radna. 235. Simonyi Ernő, Szentés város (harmadik helyen) (függetlenségi párti.) 236. Matkovich János, Györm. Téth. 237. Szaploneczy Miklós, Máramaros-Sziget. 238. Cziple Zsigmond, Máramaros-Sugatag. 239. Várady Gábor, Máramaros-Técsó. 240. Hegedüs László, Zemplén O.-Liszka, (függ. párti.) 241. Pogány Károly, Vajda-Hunyad. 242. Lovász Miklós, Torna Szin. 243. Lükő Géza, Torna Görgő (függetlenségi párti.) 244. Bibics Dóme, Nagy-Kikinda. 245. Gidófalvi Albert, Illyefalva. 246. Szluha Ágoston, Szeged felsőkerület. 247. Hegedüs Sándor, Abrudbánya. 248—9. Dórr Sámuel és Conrád Károly, Ujegyházsék (nemz.) 250. Róth Keresztély, Nagysikszék, Szentágota (nemz.) 251. Hiersch Tivadar, Ujvidék. 252. Czeglér János, Zombor. 253—4. Borlea Zsigmond és Hodossiu József, Zarándmegye (nemzetiségiek.) 255—6. Decani Gusztáv és Budaker Gottlieb, Besztercevidék (nemz.) 257. B. Bánhid Béla, Arad Kis-Jenő. 258. Gurbán Constan, Arad Buttyán (nemz.) 259. Tóth Kálmán, Baja. 260. B. Üchtricz Zsigmond, Veszprém. Veszprém. 261. Szentpály Jenő, Ugoesam. Halmi. 262. Szentál György, Nyitra megye, nyitrai kerület. 263. Kállay Ödön, Szeged alsó kerület (függetl. párti.) 264. Piliy László, Szabolcs Kisvárd. 265. B. Simonyi Lajos, Bihar Szalonta. 266. Trefort Ágoston, Szepes Lőcsé. 267. B. Perényi Zsigmond, Ugoesamegye Nagyszőlős. 268—9. Knöpfler Vilmos és Borosnyai Pál, Marosvásárhely. 270. Mara Lőrincz, Hunyadmegye Hátszeg. 271. Zsedényi Eduárd, Szepes-Szobathely. 272. Berzevicsy Eged, Szepes Késmárc. 273. Markhot János, Nyitra Vágvece. 274. Mihályi Péter, Máramaros Vissó. 275. Hammersberg Jenő, Szepes-Igló. 276. Gr. Pongrácz Adolf, Nyitra Vágújhely (szélsőjobb.) 277. Mudrony Soma, Szepes Gölncz-bánya. 278. Makray Aladár, Hátszeg. 279. Szoboszlay József, Szabolcs Nagy-Kálló. 280. Vidovics Ferencz, Szabolcs Nyirbogdány. 181—2. Fabritius Károly és Gull József, (nemz.) Segesvárszék. 283. Trefort Ágoston, Sopron (második helyen.) 284. Mandel Pál, Szabolcs, Nyirbátor. 285. Dr. Krajsik Ferencz, Nyitra Privigyé. 286. Teleszky István, Nagy-Várad. 287. Serafin Frigyes, Nagysink. 288. Gr. Berényi Ferencz, Nyitra Nagy-Tapolcsány. 289. Pap Gábor, Veszprém Enying. 290. Hunkár Sándor, Veszprém Zirc. 291. Beöthy Algernon, Bihar. Hosszupályi. 292. Békássy Károly, Veszprém. Somlyó-Vásárhely. 293. Hg Odessalchy Gyula, Nyitram. Zsámbokrét. 294. Ocskay István, Nyitram. Galgóc (szélsőjobb.) 295. Gr. Berchtold László, Nyitram. Érsekújvár. (szélsőjobb.) 296. Nagy György, Bihar. Székelyhid. 297. Szomjas József, Szabolcsm. Tiszalök. 298. Farkas Elek, Bihar. Ugra. 299. Koronhály Ferencz, Nyitram, Szeicz. 300. Baranyi Ágoston, Bihar. Margitja. 301. Csillaghy József, Arvamegye Alsókubin. 302. Molnár Aladár, Veszprém. Nagy-Vázsony. 303. Nagy Ignác,

megye tiszaháti kerület. 305. Hunyady Béla, Beregm. Felvidék. 306. Jászay Antal, Beregm. Munkács. 307. Dániel Ernő, Torontálm. Szentgyörgy. 308—9. Br. Bánffy László és Felzeghi Sámuel, Dobokamegye. 310. Csávósy Béla, Torontálmegye Párdány. 311. Széll Kálmán, Vas megye Szent-Gotthard. 312. Antonescu István, B.-Bogán. 313. Istóczy Győző, Vas megye rumi kerület. 314. Dániel László, Temes megye Moravicza. 315. Gorove István, Temes megye Orczyfalva. 316. Antonescu István, Krassó megye Bogán. 317. B. Kaas Ivor, Hátszeg város. 318. Csanády Sándor, Bihar Berettyó-Ujfalu (függetlens. p.) 319. Prepeliczay Gyula, Temes Csáköva. 320. Harkányi Frigyes Krassó megye Facset. 321. Tarnóczy Gusztáv, Nyitra megye Szakolca. 322. Lipovniczky Sándor, Bihar Tenke (szélsőjobb.) 323. Gábor Péter, Bereczk. 324. Gáspár András, Bihar. Bihar. 325. Zákó György, Zenta. 326. Tulok Zsigmond, Vasm. Sárvár. 327. Babits István, Eger. 328. Szilávy Olivér, Bihar. Eled. 329. Horváth Boldizsár, Vasm. Szombathely. 330. Hegyesy Márton, Bihar. Báránd (függetl. p.) 331. Kozma Parthén, Bihar megye Belényes. 332. Román Sándor, Bihar. Cseke. 333. Ifj. Ocskai Rudolf, Nyitra megye Verbo (szélsőjobb.) 334. Máriássy Sándor, Szepesm. Lubló. 335—6. Kapp Gusztáv és Gébber Károly, (nemz.) Szekszárd. 337. Löw Vilmos, Szerdahelyszék. 338. Szilágyi István, Máramarosmegye Ökörmező. 339. Szongott Jakab, Középszolnok. Tasnád (függetl. párti.) 340. Janicsáry Sándor, Temes megye Rékás. 341. Wirkner Lajos, Temesm. Rissberg. 342. Fröhlich Gusztáv, Temesm. Ujvárad. 343. Bésán Géza, Temes megye Kis-Becskerek. 344. Bosánecz Adolf, Középszolnok. Szilágy-Somlyó. 345. Sztupa György, Krassó. Fehéremplom. 346. Bartal György, Kővárvidék felső kerület. 347. Pap Sándor, Kővár. alsó ker. 348. Dr. Erling Miklós, Torontálm. B.-Kömlös. 349. Sembery István, Szabolcsm. Nádudvar (függ. párti.) 350. Zsiris Lajos, Torontálm. Nagy-Szent-Miklós. 351. Vidliczkay József, Nyiregyháza (függ. p.) 352. Hieronymi Károly, Torontálm. Zombolya. 353. Hollán Ernő, Vas megye Felső-Eör. 354. Szende Béla, Krassó Lugos. 355. Ernuszt Nándor, Vasm. Német-Ujvár. 356. Fűgh Károly, Vasm. Kőszeg. 357. B. Wodianer Béla, Krassó. Oravicza. 358. Tormássy Mihály, Temes Hidegkut. 359. Zsibrik Kálmán, Vas Körömd. 360. Boda József, Vas Kiszell. 361. Benke József, Vas Mura-Szombat. 362. Pogonyi Dénes, Középszolnok Zsibó. 363. Huszár Imre, Torontálm. Billet. 364. Dániel Pál, Torontálm. Zichyfalva. 365. Sváb Károly Torontálm. Ó-Bessenyő. 366. Cséry Lajos, Naszódvidék. 367. Bakácsy Ferencz, Háromszék. 368. Balleg József, Arvam. Bobró. 369. Domahidy István, Szathmár Nagy-Károly. 370. Doda Traján, Szörénymegye (nemz.) 371. Polit Mihály, Torontálm. Pancsova.

Az eddig megválasztott 371 képviselő közt van 307 szabadelvű párti, 29 függetlenségi párti 16 szélsőjobb, 19 nemzetiségű képviselő. Nincs még megválasztva a magyarországi 418 képviselő közül (a horvátokat ide nem számítva) összesen 47 képviselő; megjegyzendő, hogy 14 helyen a választás határnapja még nincs kitűzve, s 10 helyen a szavazatok megosztása folytán új választás rendeltetett el, s így egyelőre még csak 13 képviselő megválasztása várható.

Halálozások.

Fülep Lipót, kir. táblai tanácselnök, f. hó 3-án elhunyt a Margitszigeten 65 éves korában. A boldogult

jelentékeny szerepet játszott a szabadságharc idejében is, mint királyi biztos Temesben; ugyancsak 1848-ban az országgyűlésen Temesvárt képviselte. Fülepp volt, ki a korona elrejtésére megbízást kapott, s ezt végrehajtva, elmenekült, és Franciaországban töltötte a száműzetés éveit. Az idők jobbrafordultával visszatért hazájába, itt ügyvéd lett, majd az alkotmányos korszak életbeléptével két országgyűlésre választák meg képviselőül Temesmegyéből, a bíróságok rendezésekor pedig a legfőbb törvényszékhez nevezetett ki bírónak. Özvegvet és négy gyermeket hagyott maga után.

Elhunytak még: Walter Imre, ügyvéd s a gróf Károlyi Sándor központi irodájának vezetője, 48 éves korában, Budapestben. — Veszely János, fővárosi polgármestertanár, Parádán 27 éves korában. Csákányi Ágoston, kir. kincstári tisztartó, Aradon, 64 éves korában. — Skublics Pál, ügyvéd, 29 éves korában a zalamegyei Bessenyőn. — Alvinczy Mary Pál nyugalmazott kir. törvényszéki elnök f. hó 18-án, 75 éves korában, Diósgyőrben. — Eötvös Szalázia, a szathmári irtalmasság pár bóval ezelőtt megválasztott tartományi főnöknője, f. hó 2-án.

Külföldön elhunyt: Jackson Haines, a híres korszakoló, ki a városiglett jegén is mutogatta magát, 35 éves korában, egy svéd városkában, s ohajtása szerint: Stockholmban temették el.

Szerkesztői mondani való.

— M. Nosztra. Hozzávetése a talált tárgytól nem állhat meg, sőt merő képtelenség. — Megjegyezzük azt is, hogy a kör négyzetiségét ezelő értékezőket az akadémia bírálata nem fogad el; ez ki van mondva alapszabályilag.

— „Siessünk élni.“ Sietni fogunk közzélni.

— M. P. Reminiscentiák. . . Ez érdekes tárgyról még részletes adatok iránt kaptunk ígértet. A közléssel azért késünk ily soká, mert azokat is be akarjuk vární, hogy minél teljesebbet adhassunk.

— F. I. M. Itt számunkból kimaradt mind a két dolog. Most is csak egyiket adhatjuk; a másikra különösen hosszagosa tekintetéből, türelmet kell még kérnünk.

— X. Miklós. A „V. U.“ igen szívesen lekötelező a kérdés feltevőjét, de egy novelláig nem hisszük, hogy le tudná kötelezni a legalaposabb magyarázattal is. Legalább F. (alias K.) János abban a véleményben van.

— Bpest. Az „Öngyilkos leányhoz“ irt vernek hangja elég jó, de nem lehet tisztába jönni a viszony-nal, melynek nyilatkozása az egész költemény. „Mehr Licht“ — mint Götthe mondta, mert bár sokszor helyes művészi fogás egyet-mást elhallgatni, de az érthetőség rovására homályban hagyni semmit sem szabad.

— „Borongó éj.“ Nagyokat mond és még sem mond semmit.

— „Fekete a . . .“ Nev.e e szerint nem fogjuk megismerni, — de nem is vagyunk reá kíváncsiak.

— N. B. D. A középszolnoki csak alsó vonalán áll; egy-két sikerült kifejezés van benne, de egészben véve gyöngye. „Hova fordításáról“ tehát tisztában lehet: papirkosárba ment.

— „Megnugyuzás.“ Nyugodjék meg benne, hogy soha, de soha sem lesz önből poeta!

— Sz. L. „Szerelvény.“ Gyarlóság, rimpengetés.

Nyilt-tér.*

E lap mai számának hirdetési rovatában van közzételve idősök Heckscher Sámuel (Hamburg-ban) szerencse-hirdetése. E ház, az itt valamint a vidéken nyert összegek pontos, titoktartás melletti kifizetése által nagy mérvben megalapítja hírnevét, s mai hirdetésére is felhívjuk a figyelmet.

* Az e rovat alatt közöltékért a szerkesztőség csupán a sajtótörvények irányában vállal felelősséget.

Előfizetési fölhívás
VASÁRNAPI UJSÁG
és
POLITIKAI UJDONSÁGOK
1875. július—decemberi folyamára.

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése június hó végével lejár, fölkérjük, hogy mielőbb szíveskedjenek megújítani megrendeléseiket, nehogy félév körül az előfizetéseik összerendelése vagy elkésése miatt késedelem álljon be a lapok küldésében.

Előfizetési föltételek:

Postai széküldéssel vagy Budapestben házhoz hordva

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt:

Negy vve 3 ft.
Félévre 6 ft.

Csupán a Vasárnapi Ujság:

Negyedévre 2 ft.
Félévre 4 ft.

Csupán a Politikai Ujdonságok:

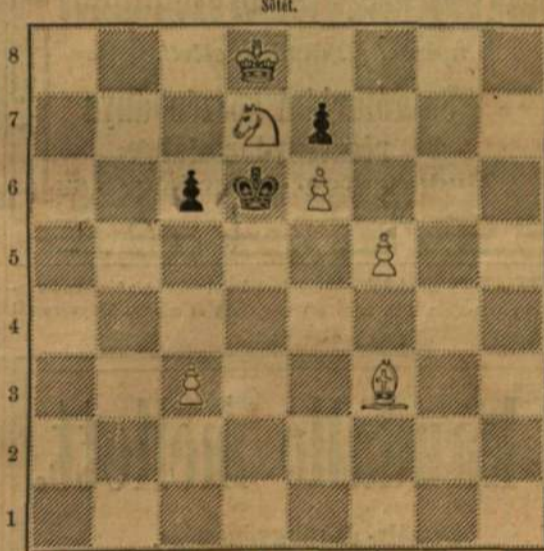
Negyedévre 1 ft. 50 kr.
Félévre 3 „ —

Az előfizetéseket legcélszerűbben postautalvány által eszközölhetők.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, eg. utca-4. sz. a.)

SAKKJÁTEK.

814. számú feladvány, Gold Samutól (Bécsben).

HIRDETÉSEK.

A Franklin-Társulat
kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4-ik sz.) lehet megrendelni:

Tizedik évfolyam.

Jogtudományi Közlöny.

A kolozsvári és temesvári ügyvédi kamarák hivatalos közlönye.

Heti szaklap, kapcsolatban a

Döntvénytárral

és a törvénykezésre vonatkozó összes Szabályrendeletek s törvényjavaslatok gyűjteményével.

Szaktudók közreműködésével szerkeszti:
Dr. Dárday Sándor.

Előfizetési ára:
egy évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt.

Jó és tartós munkaért jótállás biztosítatik!

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!

SCHULHOF ADOLF

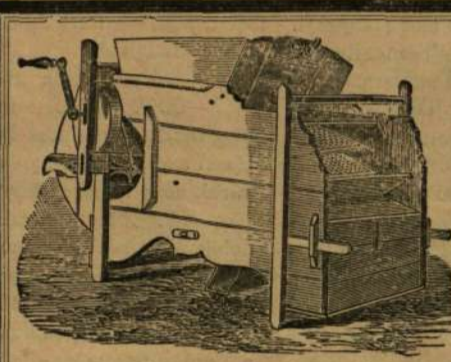
Budapest, országút, Károlykaszárnya 24, újonnan berendezett nagyszerű cipőgyári raktárában,

legnagyobb választék nagyban és kicsinyben:

Hölgyeknek:
Comodcipők, fin. éberlásting v. bőrből 1 frt 20.
Comodcipők legfin. bőr v. éberlásting. sarkal és nagy csokorral 2 frt.
Caugos topán éberlástingből 6" magas szárral és lakkorral, legfin. faj, 3 frt 80 kr.
Finom bőr csugos topán, 6" magas szárral lakkorral és erős dupla talppal 4 frt.

Uraknak:
Comod-cipők finom bőrből 1 frt 30 kr.
Legfin. zergebőr-topán lakk-orrall 4 frt 80 kr.
Külföldi burjorb (vixos) vagy sagrin-bőrű, erős dupla talppal, legtartósabb faj 5 frt.
Leányok, fiúk és gyermekek számára minden neműben 1 frt 50 krtól 3 frt.

Vidéki rendelmények utánvétel mellett gyorsan és pontosan eszközöltek nek.

A bécsi világkiállításon kitüntetett szelelő-rosták

(gabona-tisztító gépek)

legelőszzerűbb új szerkezettel legolcsóbb árakon kaphatók

Kollerich Pál
gyárában
Budapest IV. aldunator 14. sz.

EAU FIGARO

Société d'Hygiène Française Paris, Boulevard Bonne-Nouvelle 1.
Teinture speciale pour les cheveux.

Hasonlíthatatlan szer az őszülő haj rendbehozására. Az Eau Figaro sem a bőrt, sem a fehérműt nem szennyezi be, az ősz hajnak előbbi természetes színét a haj beáztatása nélkül visszaadja, és a kenőcsöt és olajt tökéletesen pótolja.

Ára 5 franc = frt 2.50.

Egyedüli raktár
Párisban FAY K.-nál rue de la Paix 9.; Budapesten: Vértessy Sándor, m. k. udv. ill. szerszénél, Kristóf-téren 1. sz. alatt.

Levélbeli megrendelések pontosan (utánvétel mellett is) teljesítenek.

Működő önműködő fagyalt-gépei

Amilyen különös az eddigi gépektől, hogy tudományosan sajtószerű szerkezettel forva, köveve az utasítást, 20 perc alatt minden további hozzájárulás nélkül készítenek kifűtött fagyaltot.

Árai:	3	6	12.50	14.50	24
adagnak	frt	9.60	12.50	14.50	24

A 12 és 24 adagos gépek kettőre fagyaltot készítenek egyszerre, és pezsgő fagyaltához is alkalmasak, mi ebből egy külön betét szükséges, mely 3 frt 30 kr és 4 frt 30 krtól kezdődik.

Comfort borszesz gőz-kávéfő g-gepek.

Az eddigi feltalált kávéfőző-gépek legelőkeltebbike, mert könnyen kezelhető, gazdaságos, vassúlytalan, jól tisztítható, és 10-15 perc alatt készíti a legújabb kávét. 1 2 3 4 6

frt	5.80	6.70	7.50	8.50	9.70
adagnak	8	10	12	15	18

frt 11.- 12.80 15.80 darabja.

Tejforralva előtűt új comfort gőz-kávéfő g-pek, melyekkel a reggeli az általában tökéletesen elkészíthető:

8	adagnak
frt 1.50	18.50

frt 1.50 18.50 16.50 19.- darabja.

Rechad a **flamme forcee**, kis takarékoskodó nevezetű kávéfőző gépek, melyek viz és tej gyors forralására, étkek melegítésére, tea forralására, háztartásban előforduló czukrok oz letette ajánlású házi eszközök. Kisebbit frt 2.75, nagyobb frt 3.-, nagy frt 3.50, hozzá egy kis üst frt 1.75, egy tea-kanna frt 1.75.

Francia óra felkötő-szerkezettel.
Ezen óra 36 óra hosszágú jár, s egy igazítási ó, hogy a kívánt időben élesen csengő hangja által felkötő-tűnk, darabja 7 frt 30 kr.

50 kr egy új találmány önműködő áveg légyfogó-boríték nagy mennyiségű legyek biztos, nem andorló fogáshoz Comagois 25 kr.

1 frt egy csiszoló kezei gyertyatartó üveghőzőkkel. Comagois 30 kr. Ajánlják

KERTÉSZ ÉS EISERT Budapesten, Bereity-utca 2. Irásbeli megrendelések gyorsan teljesítenek. Árjegyzékek bérmentve.

Az aratás közelétek ajánljuk t. cz. gazdáinknak legjobb minőségű

Salgótarjáni Tömörösenünket

mérsékelt árak mellett.

Salgótarjáni Köszvény-társulat

Budapest, József-ter 6. sz.

EPILEPSIE

(nehézkór) levél útján gyógyítottik dr. KILLISCH, külföldi orvos által Drezdában, Wilhelmplatz 4. sz. (ezelőtt Berlinben).

Eredmények százként!

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

BENICZKY IRMA.
A nők hivatása.
(Nyolczadret, 248 lap.)
Fűzve 1 frt 20 kr.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik szám a.) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

A kandalló mellett.

Beszély- és rajzgyűjtemény.

Irta
H A J N A L K A.

Tartalom: Egy igaz történet — A nagymama. — Margit levelei. — Rászedés. — Hiven a sárga. — Egy este a hegyek közt. — A ki az ideálját keresi. — A ki sohasem szeretett. — Két csattanás. — A mig a férj a klubban van. — Virág Pista csókjá.

Ára fűzve 1 frt 50 kr.

Szöges kézi és emelőcsiga-cseplőgépeket kizárólagosan készít

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyár- és vas-öntödéje

Prágában.

Ismét eladók eladási illetékben részesülnek.

Mindazoknak, kik **UMRATH ÉS TÁRSÁHOZ PRÁGÁBA** levél útján fordulnak, az összes gépek rajzait és leírását, valamint az azokról bizonyítványokat magában foglaló gyári árjegyzék ingyen és bérmentve megküldetik.

Kreuzen

víz gyógy-intézet Felső-Ausztriában.

Duna-gőzhajós. állomás: Grein. Erzsébet nyugati vaspálya-állomás. Amstetten. (Hydrovonal 3 órányira Bécsől.)

Az intézet az éjszakai szélétől védett, bájos fekvéssel, egészséges levegővel és pompás sétányokkal bir, fenyőerdőktől van körülveve. — A fürdő-felszerelések a gyógyépület uri és hölgy-termeiben, valamint a nagy uszó-, hullám és napfürdők a szabadban a legújabb rendszer szerint vannak berendezve.

Pósta- és távirat-hivatal, foyatok és omnibuszok magában az intézetben léteznek. — Erkély-szobák a leggyönyörűbb kilátással.

Felvilágosításokat adnak és előrajzokat küldenek: **a fürdő-igazgatóság Kreuzenben,**
Dr. med. Urbaschek Felix, és **Nagel Ede,** tulajdonos, Linz-i kereskedő.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

ÚJ KIS REGÉLŐ.

Elbeszélések az ifjúság számára.

Andersen, Campe, Schmid Kristó és Zschokke művei után

irta
MILESZ BÉLA.

Négy faneccszettel. Borítéka keményen kötve ára 1 forint 50 krajczár.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

Az iskolai takarékpénztárakról.

Szózat a tanítókhoz és tanítónőkhöz

franciául írta
LAURENT F.

Fordította: — y. — t.

Ára fűzve 20 krajczár.

Postán keresztül kötés alatt megküldve 22 krajczár.

GYŐR

megye és város

egyetemes leírása.

A magyar orvosok és természetvizsgálók 1874-ben Győr városában tartott XVII-ik nagygyűlésének emlékül nyújtja

méltóságos és főtisztelendő
Dr. KRUESZ KRIZOSZTOM,
a pannonhalmi szt. Benedek-rend főapátja, szt. István-rend lovagkeresztese, a magyar orvosok és természetvizsgálók XVII. nagygyűlésének elnöke.

Szerkeszté
FEHÉR IPOLY,
pannonhalmi benczés tanár, a magyar orvosok és természetvizsgálók XVII. nagygyűlésének titkára.

Ára fűzve 5 frt.

Kapható: Budapesten, (egyetem-utca 4-ik szám) a „Franklin-Társulat” kiadóhivatalában és a benczés-könyvtárnoki hivatalában Pannonhalmán.

Pfeifer Ferdinand
(Budapest, szerviztér sarkán.) Kiadásában megjelent:

Népszerű magyarázata a földadó szabályozására

vonatkozó 1875 VII. törvényeknek egyszersmind példákkel ellátott gyakorlati utmutatás a **kataszteri munkálatoknál érdekeltekt** gazdák községi bizottságok járási becselők, járási bizottságok és becselői biztosok számára. Irta Gyúri Antal kataszteri kerületi felügyelő. Mellékelve a törvény eredeti szövege és a legújabb minisiteri utasítások.

Ára 50 kr.

Ezen kis könyvecské felől már eddig is több oldalról a legkedvezőbbben nyilatkoztak, mert ez rövid világos és népszerű előadása által mindenki előtt érthetővé teszi a kataszteri munkálatoknak nem czélját, szellemét de a kivitel részleteit is ebből egy áttekinthető felismerhetik a birtokosok, községi és járási bizottságok és a kir. becselőbiztos urak is, hogy mi a teendőjük a munkálat keresztül vitelénél; ugy hiszszük a felvilágosító könyvecské nagyon fogja könnyíteni minden oldalról az eljárás azért ajánlható, hogy az minél jobban elterjedtessek.

A FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.

TÜZETES UTASÍTÁS
A KONYHAKERTÉSZET, VIRÁGMIVELÉS ÉS GYÜMÖLCSSTENYÉSZTÉS KÖRÉBEN.

A legújabb kulfők után írta **GALGÓCZI KÁROLY.** Átírtá és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY** (8-rét, 285 lap.)
Ára fűzve 80 krajczár.
Második bővített kiadás.

A philosophiai tudományok ENCYCLOPAEDIÁJA.

Irta **BIHARI PÉTER.**
(Kis 8-rét, 136 lap.) Fűzve 80 kr.

KÉZIKÖNYV KIR. KÖZJEGYZŐK

sámára.

Tekintettel az elmélet és gyakorlat igényeire **írománypéldákkal ellátva.**

Irták **Dr. DÁRDAY SÁNDOR** és **ZLINSZKY IMRE**
„Jogtudományi Közlöny” szerkesztője. a pesti királyi ítélő tábla pótitársa.

II. kötet.
Ára fűzve 1 forint 20 krajczár.

E második kötet a gyakorlati utmutatásokat, segéd-eszközöket, mint a díjazásabályzatot, bélyegforgóványt, stb és egykimerítő írománypéldák gyűjteményét tartalmazza.

Áz első kötetnek ára szinté 1 frt 20 kr.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-utca 4-dik szám) a következő hirlapokat lehet megrendelni, ugymint:

Legelőszöbbs ujság a magyar nép számára

KÉPES NÉPLAP

és **POLITIKAI HIRADÓ,** mely megjelen minden héten vasárnap, mulattató és tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi politikát tárgyaló rendes rovatall.

A minden héten egy iven megjelenő és képekkel érdekesbitett ujság ára egész évre 2 frt, félévre 1 frt.

Tíz előfizetett példányra gyűjtemények egy tisztelet-példánnyal szolgálunk. — Előfizetések legelőszöbbsen postai utalóany által eszközölhetők, a melyre bérmentesítést egy darab 5 kros bélyeg kivántatik.

HELFFY IGNÁCZ lapja:

A NÉPZÁSZLÓJA

politikai hetilap,

mely immár nyolczadik évfolyamába lép. Jelszava: **FÜGGETLENSÉG.** Törekvése, hogy „Magyarország független önálló állam legyen, mely minden beavatkozástól menten intézze saját ügyeit.” Ez irányban tartott czikkein kívül tartalmát képezik gondosan irt ismeretterjesztő, mulattató és közzgazdasági közlemények, melyek mellé koronként képeket ad.

Előfizetési ára:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, három hóra 1 frt 50 kr.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám a.) megjelenő és minden könyvtárban kapható:

JÁRKA KÉPEK

Tolgy József.

A rajzok Jankótól.

Tartalom:
Egy garcon karácsonya. A mit a nők követelnek — Az értekezés. A felolvadás. — A kit házasanak. — A hollófürdő és az aranyhaj. — Lukács emlékmű-olvasás a művészeti szülőföldén. Egy félben maradt kép története.
Ara füvére 2 forint.

Óca - készítmények
évek során át bebizonyult, gyógyít gyorsan és sikerrel betegségeket
a lélekzeti szerveknek (I. sz. lapdacs), az emésztési szerveknek (II. sz. lapdacs és bor), az idegrendszer és gyöngöségeket (III. sz. lapdacs és coca-borsz.)
Egy doboz v. üveg ára 2 ft.

Kimerítő felvilágosítás ingyen s bérmentve a „szereszen”-hez címzett gyógytár által Mainzban. Raktárak Pesten: Török J., gyógyszer., főraktár Magyarországra nézve. Temesváron: Pecher J., gyógyszer. Prágában: Fürst József, gyógyszer. Bécsben: Haubner Ede angol-gyógytár. Hof 6, főraktár Ausztriára nézve. 447

SELYEMARIK
és gyönyörű női ruhakelmék
bámulatos olcsón!
Hamburger Adolf
női divatra Budapest, BUDAPEST, ur-utca 8.

„IZLÉS ÉS TAKARÉKOSSÁG!”

A legdiszesebb divatlap

BUDAPESTI BAZÁR

megjelen a Franklin-Társulat kiadásában.

Divatírásában a „BUDAPESTI BAZÁR” ad minden számban mindennemű, a divat és női munka körébe eső illusztrációkat, szakértő magyarázatokkal és divattudósítással. Felváltva egyik számban nagy szabásúveket, másikkban eredeti természetes szabásúmintákat papírból kivágva. Gyönyörűen színezett divatképet — több alakkal — minden számban. Minden, a divat, nőimunka és háztartás körébe vágó cikkeket végezt megrendelési közbenjárás eszköze a szerkesztőség, hová a megrendelési levelek utasítandók (Budapest szeretik háza III. emelet). Kedves előfizetőink a lapunkban foglalt számtalan öltönytípusokról szintén a szerkesztőséghez intézett megkeresésre: teljesen kivágott szabásmintát kaphatnak.

Szépirodalmi részében a „BUDAPESTI BAZÁR” minden száma ad eredeti és fordított beszéleket, költeményeket ismert nevelőtollal. Érdekes mulatót és tanulságos tárcákkeket; a fővárosi élet színterét, sat. A lap borítékján hírszerekrényben minden érdekesebb mozanatot a társasélet irodalom és művészet köréből. T. olvasóinknak tért nyitunk hasznos és tréfás kérdésekre és feleletekre. A „Kis gazdasszony” rovat megfelel címének. Szerkesztői levelezés, a divat körébe vágó hirdetések sat.

Szépirodalmi részében a „BUDAPESTI BAZÁR” minden száma ad eredeti és fordított beszéleket, költeményeket ismert nevelőtollal. Érdekes mulatót és tanulságos tárcákkeket; a fővárosi élet színterét, sat. A lap borítékján hírszerekrényben minden érdekesebb mozanatot a társasélet irodalom és művészet köréből. T. olvasóinknak tért nyitunk hasznos és tréfás kérdésekre és feleletekre. A „Kis gazdasszony” rovat megfelel címének. Szerkesztői levelezés, a divat körébe vágó hirdetések sat.

Király János, féléves szerkesztő.
Komócsy József, főmunkatárs.

Előfizetési ára:
Félévre (július—decemberi folyam) 5 ft.
Negyedévre (július—szeptemberi folyam) 2 ft 50 kr.

Az előfizetési pénzek a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatalához küldendők („Franklin-Társulat,” Budapest, egyetem-utca 4. szám.)
Vidéki előfizetők legelőszörben postautalvánnyal eszközölhetők.

Budapest, július 18-án 1875.

29-dik szám. ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt; Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csupán a Vasárnapi Ujság; Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Ujdonságok; Egész évre 6 ft., félévre 3 ft. **XXII. évfolyam.**

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy alkalomra behozott péld. sor. vagy annak helye egyszeri ígátásnál 15 krajczár; többszöri ígátásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ígátás után 30 krajczár. Kiadó-hivatalunk számára hirdetésminták elfogad. Bécsben: Haasenstein & Vogler Wallischgasse Nr. 10, Moosé R. Sallerstrasse Nr. 2 & Oppelk A. Wollzeile Nr. 22.

LENDVAY MÁRTON.

1830—1875.

Lendvay halálával ismét nagy veszteség érte nemzeti színművészetünket. Nemcsak amaz első nagy színeszi nemzedék tagjai fogytak el már az utolsóig, mely 1837-ben, a nemzeti színház megnyitására, a tért elfoglalva tartotta s a kerepesi uti egyszerű műcsarnokban a művészetet oly magasra emelte, mert Megyeri, Szentpétery, Egressy, Bartha, Fánegy rég elköltöztek, s Jókainé, Lendvayné, László nyugalomba vonultak, — hanem a nyomaikba lépett második nemzedék legkittinőbb tagjai közül is hiányzik már Tóth József, Szerdahelyi — s most utánok ment a második Lendvay Márton is. A ki őt csak apjával s a hőszerelem szerepkörben elődével, az első Lendvayval mérí össze, a kinek művészetét fia soha sem érthette el, az talán a kelleténél kisebbre fogja becsülni e legújabb veszteséget. De a ki az élők közt körülnéz s ugyanazon szerepkörben a vidék jelesebb tagjait s azokat, kik koronként a nemzeti színházban is bemutatják magokat, számba veszi: az kénytelen lesz bevallani, hogy veszteségünk ez idő szerint nincs pótolva s nehezen is pótolható egyhamar.

egy-két nagy feladattal s több örömmel foglalkozott volna, ki előtt inkább lebegett volna a művészeti eszménye, melyet ha el nem érhetett is, elérni a legnagyobb erőfeszítéssel törekedett. S bár könnyű vére és szenvedélyes heve majd a politikai, kivált választási tüzelmekbe sodorta, majd a honvédtürelésben szerepeltette, vagy víz cimborák közé vonta: de a színpadról — mely neki oltára volt — soha sem felejtkezett el, arra készületlenül soha sem lépett s annak, ha művészete olykor tévton járt is, teljes komolysággal s őszintén igyekezett megfelelni.

Művészetének kétségkívül voltak — s nem csekély hiányai is, épen buzgóságá-

egy-két nagy feladattal s több örömmel foglalkozott volna, ki előtt inkább lebegett volna a művészeti eszménye, melyet ha el nem érhetett is, elérni a legnagyobb erőfeszítéssel törekedett. S bár könnyű vére és szenvedélyes heve majd a politikai, kivált választási tüzelmekbe sodorta, majd a honvédtürelésben szerepeltette, vagy víz cimborák közé vonta: de a színpadról — mely neki oltára volt — soha sem felejtkezett el, arra készületlenül soha sem lépett s annak, ha művészete olykor tévton járt is, teljes komolysággal s őszintén igyekezett megfelelni.

Művészetének kétségkívül voltak — s nem csekély hiányai is, épen buzgóságá-

Eau de Lys de Lohse

a porosz kir. orvosi hatóságról megvizsgálva és nap-szeplők, pörpénés, himlőhelyek és redők ellen ajánlván.
Az Eau de Lys a bőrt vakító fehérségűvé, puhává, gyöngéd- s hajlékonyabb teszi, és a bőr minden tisztatlanságait eltávolítja.
Egy üveg ára frt 1.30 (nagy üveg ára frt 2.50). Való minőségben készletben található

Vértessy Sándor, magy. kir. illat-szerésznél, Budapest, Kristóf-tér 1. sz.
Levélbeli megrendelések pontosan (utánvéttel melléi) teljesítettek.

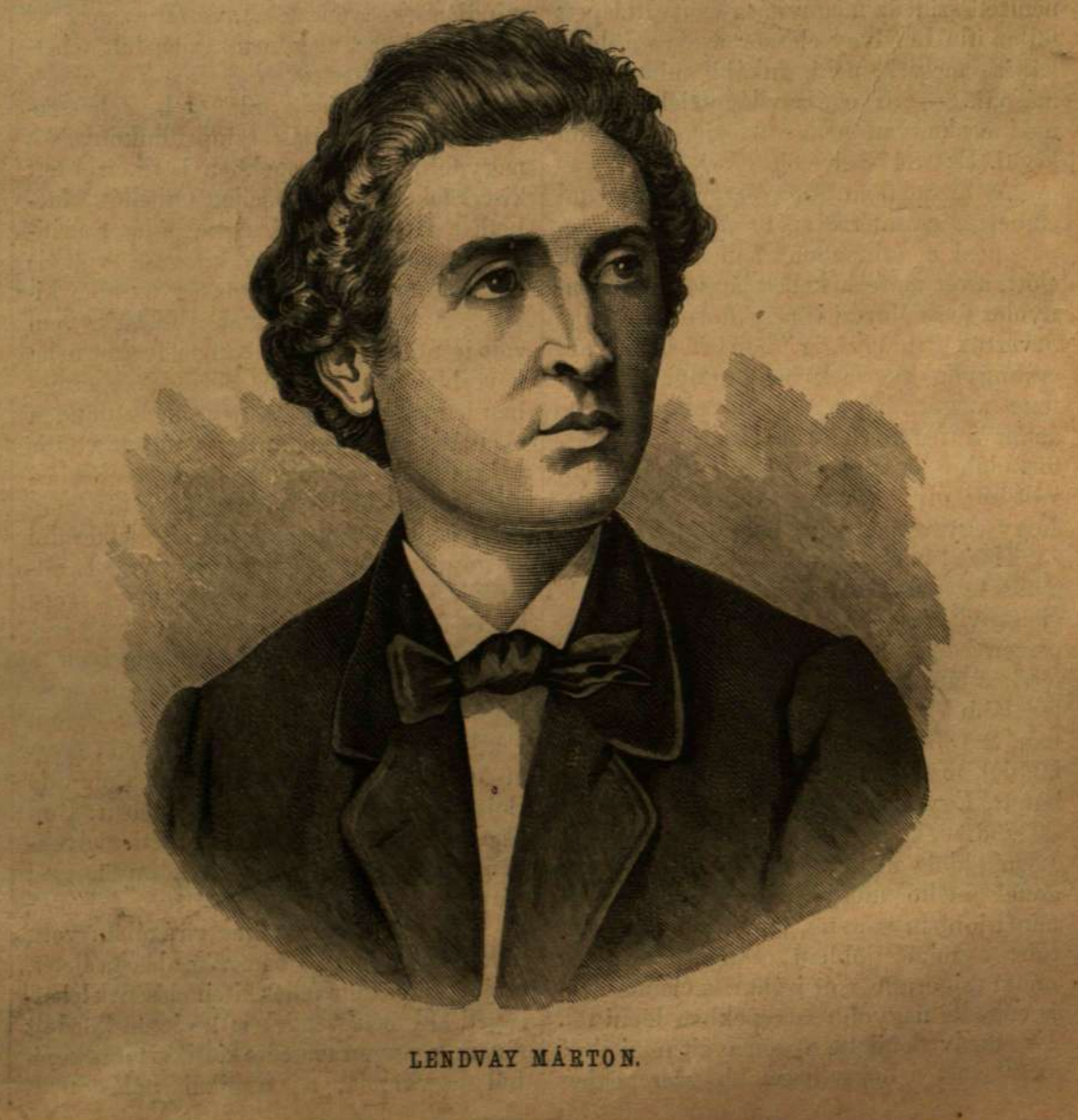
Minden háztartásban nélkülözhetetlen egy jó takaréktűzhely!

A tisztelt közönség kíváló figyelmébe ajánlom a czelemből gyáramat és rak-táramat, mely ilyenkor asztal és más alakban, valámint mindennemű kályhák és egyéb e szakba vágó tárgyakat a legelőszőbb árú és elismert legjobb s orkezetek mellett dús választékban tartalmaz.

Megrendelések pontosan teljesítettek.
Brucky József, lakatos árú és tűzszermítő-gyáros Budapest, IV. ker (belváros) haltér 4. sz.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Takaró papiros

(makulatur) e lapok kiadó hivatalában egyetem-utca 4. szám. Nagy ivék mázsánként 10 frt a vasúthoz szállítva

Valódi eredeti Serail-Pasta.
tapszalatossá válik szepül, peremesedik, pattanások, arczavöröség, bőrtörés, ráncok, májoltat, ellen: minden évszakban biztos segédnyújt és pedig káros következmény nélkül, különösen a bőr tisztálaltatásait eltávolítja. Ara 1 frt 50 kr.

Valódi eredeti Serail-hör-íjító-tej.
keleti mosdó-Elixir, állandóan használva szépíti a bőrt, s örök-ifjú frisséget kölcsönöz annak, ezen fölülmihatan szer különben használattal furdó és minden mosakodás után és ha az arca a nap hőségének vagy hidegnek kitéve van. Egy üvege ára 90 kr.

Valódi Serail-hajnövesztő szer, mely világhírű tulajdonságait előállítási anyagának köszöni; ezen balzsam — mint semmi más — medveiszórból készült, minél fogva azon rendkívül erővel bír, hogy egész kopasz helyeken is a legdusabb haját növesztli. Egy elegáns nagy porcelán tégely ára 2 frt o. é.

Valódi keleti hajkenőcs, a hajak hullása ellen, már harmadszori használat után a hajak kihullását megakadályozza és folytonos használat mellett a fejbőrt erősíti, valamint a gyökerek új életet nyújt. Ezen hajkenőcs különben huzamos betegségek és gyermekágy után megbecsülhetlen értékű. Ara 1 frt 40 kr. o. é.

Valódi Serail-fejkorpa-szesz, az egyetlen szer, mely már kétszeri használat után az annyira alkalmatlan fejkorpát megsemmisíti, valamint a sémörképződést a fejbőrön egyszerű mindenkorra elhárítja. Egy üvege ára 90 kr. o. é.

Valódi keleti szakállnövesztő-kenőcs, még fiatal embereknél is a legelőszőbb idő alatt a legdusabb szakállt növesztli. Több ezer férfi ezen csaliatlan szernek köszöni legszebb díszét. Ara 1 frt 60 kr. o. é.

Valódi keleti haj- és szakáll-festő szer, megőszült, barna és fekete hajnak előbbi természetes színét visszaadja, vörös vagy szőke haját tetészet szerint barnára vagy sötét-feketére festi. Ara 3 fr 20 kr minden hozzá szükséges készlettel. (Össze nem tévesztendő az európai hajfestőszerekkel!)

Revolverek

Kitünőnemeit:

Caliber	7 m/m	9 m/m	12 m/m
Hatlovetű Lefauchaux marokrevolver	frt 6.50	—	—
Mignonszebbel revolver, sima, ázsiai vonást	—	frt 7.50	—
Lefauchaux revolverek.			
Hatlovetű simák, vont-csövű	frt 8.—	10.—	12.—
egyszerben vésett, vont csövű	10.—	12.—	14.—
diszzenben vésett és berakott	—	—	—
simák	15.—	17.—	19.—
Szálló, sima, hatlovetű	12.50	25.—	—
keszkeny töltények száma	2.50	3.—	3.50
Lancaster (középen gyűlö) revolverek.			
Hatlovetű sima, szálló, keszkeny	frt 15.—	18.—	22.—
— fűzős, kettős támasz, vésett	15.—	20.—	24.—
Készen töltött két nyak szára	4.—	4.50	5.—
Szálló, ázsiai revolver, gyaloglásti azt számára frt 20.—, valamint ilyen lovasági típusok frt 25.—, közönségesek frt 25.—, valamint Töltények száma a gravésági társaságokhoz frt 60.—, a lovassági revolverekhez frt 6.—			
Wendli háza töltő vont ismételő előfizetés			
mindre, valós, szarvas, h. o. s. egyéb nagy vad vadászatra, nyolc egy sorra berakott s egy negyed perc alatt elcsúsztató lövegye. Hossza 4 ft., súlyja 9 lb., font. Ara frt 62.—, szaronyal frt 60.—, vadászgyógykelet, Lefauchaux és Lancaster-töltényeket, s a vadászati minden egyéb felszerelést, melyről bérmentve szolgáltatunk rajzokat, előlét árjegyzéket, stb.			

KERTESZ és EISERT Budapest, Dorottya utca 2.
Írásbeli megbeszélés utánvett mellett gyorsan eszko átletnek.

Pasta-Miraculá.
indiai növényzsíraddal készült fehé, ártalmatlan balzsam. Ha ezen balzsamból a bőr bármely részére, például az arcra, ajkakra stb. csekély mennyiségűt dörzsölünk, az esetben még természetes vagy beteges sápadtságnál, sőt élemedeti kornaknál is 20 perc alatt ama utánozhatlan, mintegy odalehelt, virágzó s átlátszó testcsint (Incarnat) idős, milyent gyakorta csak feltűnő szép és fiatal emberkeknél csodálunk s mely sem izandág, sem többszöri törölgetés által el nem távolítható. Ezen kitünő szer minden festőszernél többrebecsülendő. Ara 1 fr 80 kr.

A fentebbi elősorolt készítmények, a legelőszőbbek pipereasztalain nélkülözhetetlenek s az összes európai színpadok, színházak, folklórnál, mert nem önkényűleg választott anyagokból készítettek, hanem követlenül a Kelet növényeiből vették és eszed éveken át a Serail kizárólagos titkát képezték; egy világszerre ismert illatszer-vegyézi műhelyből: Mustapha effendí, csász. török udvari illatszerésznél Konstanti napoliban, erednek. — Valódi és eredeti minőségben Európában csak az alább nevezett főraktárban kaphatók.

Reiss B. urnál Budapest, király-utca 46. sz. I. emelet,
hová minden megrendelésnek intendenők, melyek pontosan és lelkiszeresen az őssze szükséges beküldése vagy utánvétel mellett teljesítettek. Minden cikk mellé a szükséges használati utasítás hozzácsatolva van és pedig német és magyar nyelven. A postán küldésnél csomagolás és bélyegért 20 kerral több számíttatik.

27 kr. Első bécsi 27 kros bazár fiókja Budapest, kerepesi-út 15. sz. Rókus kórházzal szemközt.

27 kr. Gazdag raktár: rumburgi és süllelái vászon kanavász, 3/4 chifon, damaszt- és csille-törülközőkből, csipke- és mozzlim-függönyök, butor, matracs, egyenruha és függöny-csinvatból (Gradl).

27 kr. Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve. Rendelvények pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

27 kr.

Takaró papiros

(makulatur) e lapok kiadó hivatalában egyetem-utca 4. szám. Nagy ivék mázsánként 10 frt a vasúthoz szállítva